

Centrul Independent de Jurnalism

BULETIN¹ Nr. 9:

NOUTĂȚI ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI DREPTULULUI LA INFORMARE

Noiembrie 2004, Decembrie 2004, Ianuarie 2005

Denumirea actului	Data adoptării	Publicat în Monitorul Oficial al R.M. Nr.	Note
--------------------------	-----------------------	--	-------------

LEGI ALE REPUBLICII MOLDOVA

Legea RM cu privire la Agentul guvernamental	Nr.353- XV din 28.10.04	M.O. nr.208 - 211/932 din 19.11.2004	Legea stabilește statutul, atribuțiile și modul de funcționare a Agentului guvernamental (reprezentant al Guvernului Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului). Sunt prevăzute și anumite norme generale privind executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.
Legea RM cu privire la statistica oficială	Nr.412- XV din 09.12.04	M.O. nr.1- 4/8 din 07.01.2005	Legea reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informației statistice cu caracter economic, social, demografic, financiar, juridic și de alt gen.

HOTĂRÂRI ALE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

privind stabilirea datei pentru alegerea Parlamentului	Nr.444- XV din 24.12.04	M.O. nr.241/1051 din 27.12.2004	S-a stabilit data de 6 martie 2005 pentru desfășurarea alegerilor Parlamentului. S-a stipulat că hotărârea dată intră în vigoare la data adoptării.
--	-------------------------------	--	---

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

cu privire la confirmarea președintelui și a membrilor în Consiliul de administrație al	Nr.1193 din 03.11.04	M.O. nr.199- 204/1385 din	Se confirmă în componența Consiliului de administrație al Agenției Informaționale de Stat "Moldpres": RENIȚĂ Valeriu - directorul general al Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”,
---	----------------------------	------------------------------------	--

¹ Buletinul este disponibil în limba română și rusă
Buletin elaborat de Olivia Pîrțac și Vladislav Gribincea
Serviciul Juridic, CIJ

Agenției Informaționale de Stat "Moldpres"		05.11.2004	președinte al Consiliului de administrație; GANDRABURA Constantin - membru al Consiliului de administrație; IVANOVA Svetlana - membru al Consiliului de administrație; OSTAFII Valeriu - membru al Consiliului de administrație.
--	--	------------	--

ACTE EMISE DE ALTE AUTORITĂȚI PUBLICE ALE REPUBLICII MOLDOVA
(MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI COMUNICAȚIILOR, CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI, COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ)

Strategia de dezvoltare a domeniului telecomunicațiilor (MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI COMUNICAȚIILOR)	Aprobată prin Ordinul Ministrului i transporturilor și comunicațiilor nr. 188 din 11.11.04	M.O. nr. 218-223/460 din 03.12.2004	Strategia își propune o sistematizare a acțiunilor în domeniul telecomunicațiilor menite să asigure crearea condițiilor și formarea mecanismelor de dezvoltare continuă a sectorului pentru integrarea sa în infrastructura informațională globală. Strategia stabilește modalitățile de realizare a obiectivelor și sarcinilor de bază în reformarea telecomunicațiilor naționale. Acest document își propune o analiză a situației actuale a sectorului de telecomunicații și prezentarea unei alegeri motivate a acțiunilor ce urmează să fie întreprinse în următorii ani în acest domeniu.
Decizie despre necesitatea corespunderii condițiilor de difuzare a publicității, teleshopping-ului și sponsorizării cu prevederile actelor normative în vigoare (CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI)	Nr. 74 din 22.12.04	M.O. nr. 242-245/529 din 31.12.2004	Se stabilesc noi reglementări în domeniul audiovizualului pentru a asigura implementarea Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră
Decizie cu privire la măsurile suplimentare în vederea contracarării pornografiei și a violenței în programele canalelor TV, difuzate pe teritoriul Republicii Moldova (CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI)	Nr. 66 din 09.11.04	M.O. nr.242-245/527 din 31.12.2004	Decizia stabilește măsuri ce urmează a fi adoptate de instituțiile audiovizuale autohtone.
Decizie cu privire la bilanțul concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și canalelor TV, anunțat la 14.09.2004 (CONSILIUL	Nr.70 din 09.11.04	M.O. nr. 242-245/528 din 31.12.2004	Sunt indicate posturile câștigătoare de noi frecvențe.

COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI)			
Decizie cu privire la bilanțul concursurilor pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV, anunțate de CCA la 12.10.04 și 16.11.04 (CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI)	Nr.79 din 22.12.2004	M.O. nr.242-245/530 din 31.12.2004	Sunt indicate posturile câștigătoare de noi frecvențe.
C o n c e p ț i a reflectării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către instituțiile audiovizualului din Republica Moldova (CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI, COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ)	Aprobat prin Hotărîrea CCA nr. 01 din 04 ianuarie 2005, Aprobat prin Hotărîrea CEC nr. 608 din 06 ianuarie 2005	Publicat în “Moldova Suverană”, Ianuarie 2005	Concepția stabilește modul, standardele și principiile generale de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare în instituțiile audiovizualului.
Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale pentru alegerea Parlamentului în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova (COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ)	Aprobat prin Hotărîrea CEC nr. 613 din 08 ianuarie 2005	Publicat în “Moldova Suverană”, Ianuarie 2005	Regulamentul stabilește modul de reflectare a campaniei electorale în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova (inclusiv în presa scrisă).

**PRACTICA JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE
EXPRIMARE ȘI DREPTULUI LA INFORMARE***

Denumirea/numărul	Data pronunțării/ audierii	Esența cauzei
Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Maraşlı c. Turcia (nr. 40077/98)	09.11.04	La originea cauzei este cererea unui național turc care locuia în Germania. La 13.12.1996 petiționarul a fost condamnat de Curtea pentru Apărarea Securității Statului din Istanbul la 10 zile privațiune de libertate și la plata unei amenzi în mărime de 111,111,111 lire turcești pentru propagarea separatismului prin publicarea unui articol într-un cotidian ce

* Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în limba engleza și/sau franceză pot fi găsite la www.echr.coe.int

		<p>apărea în Istanbul.</p> <p>Petiționarul pretinde că condamnarea sa la privațiune de libertate și plata unei amenzi este, printre altele, în contradicție cu art.10 CEDO.</p> <p>Curtea a notat că articolul în cauză constituia o concluzie critica asupra chestiunii intergrării Turciei în Uniunea Europeană și a problemei curzilor. Chiar dată unele pasaje acerbe din articol arată statul Turc într-o lumină extrem de negativă și de aceea are un ton ostil, articolul nu încuraja violența, rezistența armată sau insurgența și nu constituie un discurs de ură. Curtea a conchis că limitarea adusă nu este proporțională cu scopul legitim urmărit, constituie o violare a art.10 și a dispus a se plăti petiționarului 5000 EUR drept daune morale și 1370 EUR drept costuri și cheltuieli.</p>
<p>Hotărârile (6) Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauzele</p> <p>Ayhan c. Turcia (no. 1) (nr. 45585/99)</p> <p>Ayhan c. Turcia (no. 2) (nr. 49059/99)</p> <p>Baran c. Turcia (nr. 48988/99)</p> <p>Odabaşı c. Turcia (nr. 41618/98)</p> <p>Dicle c. Turcia (nr. 34685/97)</p> <p>Kalın c. Turcia (nr. 31236/96)</p>	10.11.04	<p>Toate cauzele au la origine cereri depuse de cetățeni turci.</p> <p>1) Prima cauză vizează condamnarea de două ori la termene a câte un an privațiune de libertate pentru răspândirea propagandei separatiste prin publicarea a două articole într-un ziar.</p> <p>2) A doua cauză a fost inițiată de același petiționar ca și prima cauza și vizează confiscarea unei cărți și condamnarea la un an privațiune de libertate și plata unei amenzi pentru răspândirea propagandei separatiste.</p> <p>3) Cea de a treia cerere vizează condamnarea unei femei la doi ani privațiune de libertate și plata unei amenzi pentru incitarea la ură și ostilitate prin instituirea discriminării bazate pe apartenența la o anumită clasă socială.</p> <p>4) Cea de a patra cerere are la bază condamnarea unei persoane la doi ani privațiune de libertate pentru răspândirea propagandei separatiste prin publicarea articolului cu titlul „Premiul internațional antiturk”.</p> <p>5) Cea de a cincea cerere viza condamnare la doi ani privațiune de libertate și plata a două amenzi respectiv, pentru răspândirea propagandei separatiste, prin publicarea a două articole.</p> <p>6) Ultima cauză vizează condamnarea la doi ani privațiune de libertate și plata unei amenzi pentru incitarea la ură și ostilitate prin dinstincția bazată pe rasă și identitate regională.</p> <p>Toți petiționarii pretind, printre altele, violarea art.10 CEDO prin atragerea lor la răspundere penală.</p> <p>În toate cauzele de mai sus Curtea europeană a ajuns la concluzia că motivația adusă de curțile naționale nu este suficientă pentru justificarea interferențelor cu dreptul la libetatea de exprimare, a decis unanim că prin condamnările penale de mai sus a fost violat art. 10 CEDO și a dispus a se plăti petiționarilor compensații morale între 3,000 EUR și 13,000 EUR și costuri și cheltuieli între 2,000 EUR și 4,500 EUR.</p>
Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauzele	16.11.04	<p>1) În primul paz primul petiționar este redactorul-șef al publicației periodice “Iltalehti” cu sediul in Helsinki, iar cel</p>

<p>Karhuvaara și Iltalehti c. Finlanda (nr. 53678/00) și Selistö c. Finlanda (no. 56767/00).</p>	<p>de-al doilea petiționar este chiar publicația periodică Iltalehti. În anul 1996 în ziarul în cauză au apărut 3 articole despre urmărirea penală a unei persoane pentru abuz de alcool, încălcarea ordinii publice și opunere de rezistență poliției. În două dintre articole se menționa că persoana urmărită penal este soțul unei membru al parlamentului finlandez. Procesul penal în cauză a fost larg mediatizat și de alte instituții mass-media.</p> <p>În 1997 parlamentarul, al cărui soț a fost urmărit penal, a inițiat împotriva ambilor petiționari o acțiune penală pentru calomnie și încălcarea vieții private. În susținerea poziției sale reclamantul a invocat că delictele au fost comise împotriva unui membru al parlamentului, care, conform legislației naționale sunt considerate ca fiind comise în circumstanțe deosebit de agravante.</p> <p>Curțile naționale au găsit plângerea parlamentarului întemeiată și au dispus plata amenzii pentru fiecare pârât respectiv în echivalentul a 7,695 € și 29,400 € , pentru încălcarea vieții private a reclamantului în circumstanțe agravante.</p> <p>2) În cel de al doilea caz petiționarul a fost condamnat penal la muncă în folosul comunității și plata unei amenzi pentru calomnierea unui medic prin publicarea a două articole despre decesul unei persoane pe masa de operație, pe motiv că medicul care petrecea operația era beat. Petiționarul de asemenea a fost obligat să compenseze cheltuielile persoanei calomniate legate de judecarea pricinii.</p> <p>În ambele cauze se solicită constatarea violării art.10 CEDO.</p> <p>1) În primul caz Curtea a notat că nu există indicii că articolele puse la baza hotărârii instanței naționale, au fost scrise cu rea intenție. În același timp, interferența cu viața privată a parlamentarului a fost limitată iar modul în care au fost scrise articolele indicau spre o chestiune de interes public. Curtea în continuare a notat că motivația dată de curțile naționale nu poate justifica condamnarea penală a petiționarilor. În privința legislației care agravează responsabilitatea pentru lezarea vieții private a unui parlamentar Curtea a subliniat că limitele criticii admisibile sunt mai largi în cazul politicianilor, iar prevederea respectivă din legislația Finlandeză a anulat garanțiile intuite prin art.10 din Convenție.</p> <p>Referindu-se la severitatea sancțiunilor aplicate, Curtea a reiterat că aceasta poate vorbi doar de o disproporție dintre scopul legitim urmărit și respectarea libertății de exprimare. Prin urmare, Curtea a constatat violarea art.10 CEDO și a dispus plata sumelor de 22,155 € și 14,190 € pentru prejudiciile materiale aduse și compensarea costurilor și cheltuielilor ambilor petiționari în mărime totală de 29,000 €.</p> <p>2) În privința celui de al doilea caz Curtea a subliniat că instanțele naționale nu au constatat, ca atare, că informațiile</p>
--	--

		<p>răspândute de petiționar sunt false. La redarea faptelor jurnalistul s-a bazat pe informații temeinice. Mai mult, numele persoanei vizate nu a fost menționat în articolele cu pricina. Chiar dacă din conținutul articolului se putea desprinde despre cine e vorba, identitatea acestuia nu a fost adusă la cunoștința publicului larg, iar Curtea nu găsește o violare a eticii jurnalistice. Curtea nu a putut ajunge la concluzia că protecția reputației persoanei vizate putea justifica chestiunile importante de interes public afectate, iar motivele invocate de Guvernul Pârât nu sunt suficiente pentru a spune că condamnarea penală a petiționarului este necesară într-o societate democratică. Curtea a constatat violarea art.10 CEDO și a dispus plata a 3,500 € drept daune materiale, 5,000 € drept daune morale și 23,000 € pentru costuri și cheltuieli.</p>
<p>Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Özkaya c. Turcia (nr. 42119/98)</p>	30.11.04	<p>Petiționarul, care este cetățean turc, se plange că condamnarea și amendarea sa pentru incitarea altora la ură și ostilitate bazată pe distincția dintre clasele sociale, rasă, religie și apartenență teritorială prin luarea de cuvânt la un festival tradițional Kurd, este în contradicție, printre altele, cu art. 10 CEDO.</p> <p>Curtea a ajuns la concluzia că motivația pusă de curțile naționale la baza condamnării petiționarului nu este suficientă pentru a justifica interferența adusă libertății de exprimare. Chiar dacă unele pasaje din discursul petiționarului arăta Statul Turk într-o lumină foarte negativă și din acest considerent, avea repercursiuni ostile, discursul nu încuraja violența, rezistența armată sau insurgența și nu constituie un discurs de ură, care în opinia Curții sunt factori esențiali ce urmează a fi luați în considerare. În concluzie, sancțiunea aplicată nu era necesară într-o societate democratică și este contrară art. 10 CEDO. Curtea a dispus plata către petiționar a 3,000 € drept daune morale și 2,500 € drept costuri și cheltuieli.</p>
<p>Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Elden c. Turcia (nr. 40985/98)</p>	09.12.04	<p>Petiționarul, care este cetățean turc și membru al Partidului Popular Democrat, se plange că condamnarea sa la un an privațiune de libertate și amendarea pentru incitarea publicului la ură și ostilitate, bazată pe distincția dintre clasele sociale, rasă, religie și apartenență teritorială prin luarea de cuvânt la un miting organizat cu ocazia Zilei internaționale a păcii, în care denunța politica Guvernului Turc în privința populației Kurde, este în contradicție, printre altele, cu art. 10 CEDO.</p> <p>Curtea a concluzionat că motivația pusă de curțile naționale la baza condamnării petiționarului nu este suficientă pentru a justifica interferența adusă libertății de exprimare. Petiționarul a luat cuvânt la acel miting în calitate de politician, actor al vieții politice Turce și nu a încurajat violența, rezistența armată sau revolta, iar discursul nu a fost unul de ură, care în opinia Curții sunt factori esențiali ce</p>

		urmează a fi luați în considerare. În concluzie, sancțiunea aplicată nu era necesară într-o societate democratică și este contrară art. 10 CEDO. Curtea a dispus plată către petiționar a 6,500 € drept daune morale, 3,000 € drept costuri și cheltuieli și 3,700 € drept prejudicii materiale.
Hotărârea Marelui Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Cumpănă și Mazăre c. România (nr. 33348/96)	17.12.04	<p>Petiționarii sunt jurnaliști, ambii fiind cetățeni români. În luna aprilie 1994 în ziarul „Telegraful” a apărut articolul „Fostul vice-primar și un actual judecător sunt implicați într-o serie de ilegalități în afacerea „Vinalex””, semnat de ambii petiționari, în care se contesta legalitatea unui contract încheiat între Consiliul Municipal Constanța cu o firmă privată, prin care ultima debânda dreptul de evacuare a automobilelor parcate neregulamentar. Articolul era însoțit de un desen pe care apărea fostul vice-primar cu o geantă cu inscripția firmei vizate, din care se vedeau bancnote. Judecătorul, care la acel moment, în calitate de consultant juridic, a semnat contractul în numele Consiliului Municipal Constanța, a solicitat urmărirea penală a petiționarilor. Ea susținea că articolul în cauză ar lăsa cititorii să înțeleagă că ea ar avea relații intime cu fostul vice-primar, pe când ambii erau căsătoriți.</p> <p>La 17 mai 1995 ambii petiționari au fost condamnați la un an privațiune de libertate, cu lipsirea de un șir de drepturi civile și interdicția de lucra ca jurnalist timp de un an. Ambii petiționari au fost obligați să plătească persoanei vătămate compensații nepecuniare. Hotărârea a fost menținută de instanțele ierarhic superioare.</p> <p>În noiembrie 1996 ambii petiționari au fost grațiați de pedeapsa privativă de libertate.</p> <p>Petiționarii pretind că prin condamnarea lor a fost încălcat art.10 CEDO.</p> <p>Prin hotărârea camerei Curții, din 10.06.2003, cererea petiționarilor a fost găsită neîntemeiată. Petiționarii au solicitat examinarea cauzei în Marea Cameră și la 03.12.2003, Curtea a admis cererea dată.</p> <p>Marea cameră a concluzionat că articolul viza a chestiune de interes local pe care petiționarii au încercat să o pună în atenția publicului. Curtea a notat că în articolul cu pricina se aduceau învinuiri directe în comiterea unor crime, indicându-se numele persoanelor învinute, fapt ce poate fi admis doar în cazul în care există o bază factologică suficientă pentru asemenea declarații. În exercitarea atribuțiilor sale jurnalistul trebuie să dea dovadă de bună credință pentru a reflecta adecvat și temeinic informația, în conformitate cu etica jurnalistică, fapt ce nu a avut loc în acest caz.</p> <p>Invinuirile aduse erau rupte de realitate și nu se bazau pe circumstanțe factologice. Petiționarilor li s-a acordat timp suficient în procedurile naționale pentru a-și apăra cauza, însă ei au manifestat lipsă de interes față de procedurile naționale.</p>

		<p>În aceste circumstanțe, Guvernul era în drept să condamne penal petiționarii la sancțiuni penale. Totuși Curtea observă că sancțiunile aplicate petiționarilor sunt foarte severe. În instituirea protecției prin lege a dreptului la libertatea de exprimare, guvernul urmează să evite luarea de măsuri care ar împiedica presa să-și realizeze atribuțiile sale.</p> <p>Lipsirea de libertatea poate fi compatibilă cu libertatea de exprimare doar în cazuri excepționale, în special când drepturile fundamentale au fost afectate, ca exemplu, în cazul încitării la violență. În cazurile clasice de defăimare aceasta va avea un efect distrugător asupra presei.</p> <p>Lipsirea petiționarilor de dreptul de a exercita unele drepturi civile, care în România survin automat ca pedeapsă complementară, este neavenită în cazul cu pricina și nu poate fi justificată.</p> <p>Lipsirea petiționarilor de dreptul de a profesa jurnalismul pe termen de un an în cazul de față constituie o sancțiune deosebit de severă. Ea nu poate fi justificată nici ca măsură preventivă și contravine rolului general al presei într-o societate democratică.</p> <p>Curtea a ajuns la concluzia ca chiar dacă limitarea drepturilor petiționarilor ar putea fi justificată, sancțiunea penală și sancțiunile complementare sunt vădit disproporționale cu scopul legitim urmărit. În concluzie, Curtea a ajuns la concluzia că art.10 CEDO a fost violat.</p> <p>Curtea a găsit că constatarea violării Convenției reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă și a respins pretențiile reclamantilor de ordin pecuniar și nepecuniar.</p>
<p>Hotărârea Marelui Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Pedersen și Baadsgaard c. Danemarca (cererea nr. 49017/99).</p>	<p>17.12.04</p>	<p>D-nii Pedersen și Baadsgaard sunt cetățeni danezi, care în perioada relevantă erau angajați ca jurnaliști ai radioului național.</p> <p>În anii 1990 și 1991 ei au pus pe post 2 emisiuni, în care aduceau critici în adresa poliției pentru anchetarea insuficientă a unor cauze de omor. În emisiune s-a luat interviu de la o persoană care a adus învinuiri directe unui ofițer de poliție. În urma investigării suplimentare a învinuirilor aduse, ele nu s-au confirmat.</p> <p>La cererea ofițerului de poliție, celor doi jurnaliști le-au fost intentate dosare penale. Judecătorii naționali au găsit cererea întemeiată și au dispus plata unei sancțiuni în folosul statului în mărime de 400 (53 €) Crone Daneze și a compensației morale ofițerului de poliție în mărime de 100,000 (13,400€) Crone Daneze.</p> <p>Jurnaliștii solicită constatarea violării dreptului lor la libertatea de exprimare deoarece sancțiunea și compensația la care ei au fost obligați, nu este proporțională cu rolul presei într-o societate democratică.</p> <p>La 19.06.2003 Curtea nu a găsit o violare a Convenției în acest caz. La cererea jurnaliștilor cauza a fost deferită Marelui Cameră CEDO.</p>

		<p>Curtea a notat că învinuirile aduse ofițerilor poliției erau foarte dure și vizau, de fapt comiterea unor infracțiuni, care erau condamnabile cu închisoarea de până la 9 ani. Mai mult, petiționarii intenționat mențineau argumentele sale, disconsiderând probe esențiale ce vizau anchetarea morții în cauză.</p> <p>Petiționarii au prezentat materialele astfel încât să se lase de înțeles că unicul motiv de clasare a anchetei penale pe cauza de omor a fost disconsiderarea declarațiilor unui martor, fapt ce constituia învinuiri serioase în adresa polițiștilor vizați. Curtea notează că petiționarii nu s-au limitat doar la declarațiile persoanei intervievate ci au făcut și declarații proprii bazate pe declarațiile terțului, care sunt susceptibile probațiunii.</p> <p>Petiționarii susțineau în materialul lor că declarațiile martorului constituiau o probă vitală pentru soarta anchetei, însă nu au luat în calcul că ancheta a fost redeschisă pentru alte motive. Petiționarii s-au bazat în mod speculativ pe „temeinicia” declarațiilor terțului. Curtea nu găsește sancțiunile aplicate petiționarilor excesiv de mari și nu vede temeiuri pentru a se departaja de la concluziile camerei. Cu alte cuvinte, în acest caz Curtea nu a putut găsi o violare a Convenției.</p>
<p>Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza Busuioc c. Moldova (nr. 61513/00).</p>	<p>21.12.04</p>	<p>La 14.08.1998 dl Valeriu Busuioc a publicat un articol în ziarul de limbă rusă „Express”, în care critica angajații conducerii Aeroportului Internațional Chișinău.</p> <p>Șase angajați ai Aeroportului Internațional Chișinău au acționat în judecată redacția ziarului și autorul articolului pentru răspândirea informațiilor ce nu corespund realității. Cererile acestora au fost conexe într-o singură procedură.</p> <p>Prin Hotărârea din 03.12.1998 judecătoria de sector a admis în parte pretențiile reclamantilor, dispunând plata unor compensații și dezmințirea pasajelor vizate deoarece pârâții nu au demonstrat că pasajele contestate de reclamantii corespund realității. Judecătorul a ajuns la concluzia că articolul publicat este defăimător în adresa reclamantilor, iar în raport cu 4 reclamanți nu este exact.</p> <p>Prin decizia Tribunalului Chișinău, din 05.07.1999 a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii cererii unei persoane care s-a adresat în judecată și reducerii cuantumului daunei morale ce urma a fi plătit de petiționar. Suma totală a acestora era de 2610 lei. Decizia instanței de apel a fost menținută de instanța de recurs.</p> <p>Guvernul a menționat că, spre deosebire de politicieni, funcționarii publici ar trebui să beneficieze de o protecție mai mare în fața criticii. Curtea a notat că funcționarii publici vizați nu sunt magistrați, fie procurori, și protecția specifică împotriva criticii nu poate fi extinsă asupra lor. Mai mult ca atât, remarcile petiționarului făceau parte a unei discuții deschise pe chestiuni de interes public.</p>

<p>Curtea a examinat fiecare pasaj indicat în hotărârea judecatorească în parte prin prisma probei veridicității. Ea a constatat că din cele cinci acțiuni admise de judecatorii naționali, trei vizau pasaje ce constituiau judecați de valoare, iar două acțiuni vizau fapte. Curtea a constatat că obligarea jurnalistului să demonstreze veridicitatea judecăților de valoare este contrară art. 10 CEDO și a constatat violarea art.10 în partea a trei acțiuni.</p> <p>În partea celorlalte două acțiuni Curtea a notat că reclamantul nu a demonstrat că acestea corespund realității și chiar a acceptat la nivel național că unul din pasaje nu corespunde realității. Sumele indicate spre plată drept despăgubire pentru daunele morale cauzate în aceste două pricini nu sunt disproporționale cu scopul legitim urmărit. Curtea nu a găsit o violare a Convenției în această parte.</p> <p>Însă pentru violările constatate în 3 pricini civile, Curtea a dispus să se plătească petiționarului 4,000 € drept despăgubiri nepecuniare, 1,500 € drept costuri și cheltuieli și 125 € drept daună materială.</p>

* *

*

Acte normative:

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI COMUNICAȚIILOR
Strategia de dezvoltare a domeniului telecomunicațiilor

din 11.11.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.218-223/460 din 03.12.2004

Aprobată:

prin ordinul ministrului
transporturilor și comunicațiilor
nr.188 din 11.11.2004

_____ Vasile ZGARDAN

INTRODUCERE

Domeniul comunicațiilor electronice reprezintă una din prioritățile dezvoltării economico-sociale a Republicii Moldova în următorii 10-15 ani.

Strategia de dezvoltare a domeniului telecomunicațiilor (în continuare Strategia) este elaborată în vederea realizării Politicii

naționale în domeniul telecomunicațiilor, aprobată prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.975 din 13 septembrie 2001 și a Hotărîrii Guvernului nr.1234 din 10 noiembrie 2004 cu privire la aprobarea Programului de telefonizare a țării pentru anii 2005-2010.

Strategia își propune o sistematizare a acțiunilor în domeniul telecomunicațiilor menite să asigure crearea condițiilor și formarea mecanismelor de dezvoltare continuă a sectorului pentru integrarea sa în infrastructura informațională globală.

Strategia stabilește modalitățile de realizare a obiectivelor și sarcinilor de bază în reformarea telecomunicațiilor naționale. În procesul de elaborare s-a ținut cont de recomandările Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT), Conferinței Europene a Administrațiilor Poștale și de Telecomunicații (CEPT), a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), de directivele Uniunii Europene și de experiența țărilor Europei Centrale și de Est.

Pe parcursul implementării strategiei, se va realiza o supervizare continuă a sectorului de telecomunicații pentru a identifica din timp tendințele de schimbare și a elabora noi căi de acțiune, adecvate noilor relații.

Acest document își propune o analiză a situației actuale a sectorului de telecomunicații și prezentarea unei alegeri motivate a acțiunilor ce urmează să fie întreprinse în următorii ani în acest domeniu.

1. ANALIZA SECTORULUI DE TELECOMUNICAȚII

Telecomunicațiile au încetat să mai fie considerate un serviciu de lux, în contextul în care dreptul la comunicare și informare este recunoscut ca drept fundamental al cetățeanului. Sectorul de telecomunicații a avut în ultimii ani o evoluție deosebit de dinamică, caracterizată prin restructurare și liberalizare în condițiile unor evoluții tehnologice spectaculoase.

Piața telefoniei fixe a fost liberalizată în Republica Moldova începînd cu 1 ianuarie 2004. Pînă în prezent sînt înregistrate peste 10 companii autorizate să furnizeze servicii de telefonie fixă locală.

Operatorul național în domeniul telecomunicațiilor este S.A. "Moldtelecom" care prin intermediul a 41 filiale prestează servicii de telefonie fixă, transport date și acces Internet, inclusiv și acces Internet angro altor prestatori de servicii Internet (ISP). Densitatea telefoanelor fixe constituie 22%, față de 14,6% în anul 1998. Densitatea telefoanelor diferă esențial în mediul rural față de cea din mediul urban. Astfel în localitățile rurale la 100 locuitori revin circa 13 linii de telefon, iar în cele urbane - 34,5 linii de telefon. Ponderea centralelor digitale constituie cca. 53%.

Serviciile de telefonie mobilă au fost lansate în Moldova în standardul NMT 450i în anul 1996. În octombrie 1998 compania S.A. "Voxtel" a lansat prima rețea GSM. Al doilea operator S.A. "Moldcell" a primit licența de prestare a serviciilor de telefonie mobilă celulară în standardul GSM în noiembrie 1999 și a început activitatea operațională în luna aprilie 2000. Densitatea telefoanelor mobile constituie circa 18%, față de 0,3% în anul 1998. Ambele rețele de comunicații celulare acoperă mai mult de 3/4 din teritoriul republicii, ceea ce asigură accesul la serviciile de telefonie mobilă celulară a peste 80% din populația țării.

Politica națională în domeniul telecomunicațiilor adoptată în anul 2001 prevede atingerea densității telefonice fixe de 25% și mobile de 15% către finele anului 2005 și 35% și respectiv 30% la finele anului 2010. Însă ritmul real de dezvoltare a telefoniei mobile în ultimii ani total a schimbat aceste așteptări. Se estimează că densitatea telefoniei mobile în anul 2005 se va egala cu cea fixă sau chiar o va depăși.

Serviciile transport date (Internet) au fost lansate începând cu anul 1995. Până la 01.01.2004, 279 de companii au fost autorizate să ofere servicii în domeniul tehnologiilor informației, inclusiv 72 - transport date prin rețele terestre și/sau VSAT, 50 - servicii de IP-telefonie etc.

Serviciile transport date și Internet au o capacitate externă de aproximativ 230 Mbps, asigurată de Moldtelecom (155 Mbps), TeleMediaGrup (34 Mbps), Sky Vision și Moldsat-Intersat Communications (InterSat, 25 Mbps), Asociația științifică educațională RENAM (16 Mb/s).

Operatorul național în domeniul radiodifuziunii și TV, Întreprinderea de Stat "Radiocomunicații" a fost creată în 1947. La momentul actual întreprinderea prestează servicii de televiziune, radiodifuziune și transport de date. Întreprinderea dispune de o rețea de radiodifuziune în banda de unde medii (UM), două rețele de radiodifuziune în banda de unde ultracurte (programul I național cu acoperire a teritoriului țării de 100% și programul II "Luceafărul" cu 90% acoperire) și trei rețele de televiziune (rețeaua I, programul M1 cu 99% acoperire, rețeaua II, programul "Pervii canal", cu 95% acoperire și rețeaua III cu 89% acoperire).

Activează mai multe companii de prestare a serviciilor de TV prin cablu. Printre ele cea mai semnificativă cotă pe piață astăzi o are întreprinderea mixtă moldo-americană "Sun-TV" S.R.L. care activează pe piața serviciilor de televiziune din anul 1995. La momentul actual "Sun-TV" operează o rețea de televiziune eter-cablu în standardul MMDS care acoperă mun.Chișinău.

2. OBIECTIVELE STRATEGICE

Ținând cont de prioritățile politicii Guvernului - în domeniul telecomunicațiilor, precum și de intenția viitoarei aderări la Uniunea Europeană, de obligațiunile asumate față de OMC, drept obiective care se impun în ramura telecomunicațiilor pe parcursul reformelor sînt:

- adoptarea și dezvoltarea continuă a cadrului legislativ și reglementar armonizîndu-l cu cel al UE, UIT și CEPT;
- asigurarea unor condiții egale tuturor participanților la piața liberă de telecomunicații, prin stabilirea regulilor de conduită, apte să asigure o competiție eficientă și o concurență loială;
- crearea unei infrastructuri moderne a telecomunicațiilor în Republica Moldova ca factor important al revitalizării economiei naționale și dinamizării activității intelectuale a societății;
- integrarea telecomunicațiilor Republicii Moldova în sistemul de telecomunicații european și mondial cu respectarea specificului și intereselor naționale;
- asigurarea populației cu o gamă largă de servicii noi de telecomunicații înalt calitative la prețuri accesibile.

3. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI. DIRECȚII DE ACȚIUNE

În vederea atingerii obiectivelor trasate de Politica națională în domeniul telecomunicațiilor, se definesc următoarele căi principale de dezvoltare a ramurii pe parcursul reformelor.

3.1. Separarea funcțiilor de administrare, reglementare și de operare

Principiul de bază în gestionarea pieței libere și reformarea cadrului instituțional este separarea instituțională a funcțiilor de administrare, reglementare și operare a domeniului telecomunicațiilor. Reforma instituțională a început în 1993 cînd a avut loc separarea funcțiilor de operare de cele de administrare și reglementare, prin crearea Î.S. "Moldtelecom" și a Î.S. "Poșta Moldovei". În anul 2000 a avut loc separarea funcțiilor de administrare de cele de reglementare prin crearea Agenției Naționale pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică (denumită în continuare - ANRTI) cu completarea și modificarea respectivă a Legii telecomunicațiilor nr.520-XIII din 07 iulie 1995. Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor (în continuare - MTC), este autoritatea publică centrală de specialitate, care realizează politica Guvernului în domeniul telecomunicațiilor și determină strategia de dezvoltare a acestui domeniu.

Autoritatea care reglementează activitatea în domeniile telecomunicațiilor și informaticii și implementează strategia de dezvoltare în domeniul menționat este Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică, care este independentă

de Guvern, operatori și de organele administrației publice centrale.

3.2. Armonizarea cadrului legislativ și reglementar național cu cel european

Acordul de Parteneriat și Cooperare RM - UE impune îndeplinirea unui set de cerințe și în special, armonizarea cadrului legislativ și reglementar național cu cel al UE. MTC va promova consecvent prevederile directivelor, deciziilor, recomandărilor și rezoluțiilor UE, UIT și CEPT în domeniul telecomunicațiilor, ținând cont de specificul telecomunicațiilor naționale. Printre cele mai importante reglementări ale legislației naționale, pasibile de armonizare, sînt actele normative privind liberalizarea pieței de telecomunicații, implementarea serviciului universal, regulile de interconectare etc. Cadrul reglementar național urmează a fi armonizat, în primul rînd, cu prevederile directivelor UE din noul cadru de reglementare comunitar 2002 și în mod special cu principiile furnizării rețelelor deschise (în continuare - principiile FRD) ale UE. Aceste reglementări țin de licențiere și autorizare, acces la rețele, în special la bucla locală (unbundling local loop), și interconectarea lor, asigurarea serviciului universal, numerotarea, portabilitatea numerelor, preselectarea operatorilor la efectuarea convorbirilor telefonice, gestiunea frecvențelor radio, standardizare, evaluarea conformității produselor și serviciilor, protecția datelor personale, securitatea informației.

În vederea traducerii în viață a programelor de armonizare a telecomunicațiilor, MTC la implementarea tehnologiilor și serviciilor noi:

- a) va studia situația în țările UE și țările membre ale CEPT pentru a stabili și urma directivele comunitare;
- b) va îndruma implementarea tuturor serviciilor noi de telecomunicații prin armonizarea lor cu cele ale țărilor membre ale UE și CEPT;
- c) va definitiva cadrul de standardizare și va implementa standardele acceptate în UE și țările membre ale CEPT.

3.3. Armonizarea principalelor componente ale sistemului național de telecomunicații cu cele ale sistemului european

3.3.1. Serviciul universal

În condițiile economiei de piață un loc important îl deține serviciul universal. Din cauza distanțelor relativ lungi de la abonatul rural pînă la centrală, asigurarea accesului la centrala telefonică prin bucla locală este mai costisitoare decît în localitățile urbane. Disproporția dintre costurile telecomunicațiilor și veniturile populației rurale face dificil accesul acesteia la serviciile de telecomunicații. În corespundere cu Directiva 2002/22/EC serviciul

universal constă în prestarea unui set minim de servicii care sînt accesibile tuturor utilizatorilor finali, independent de amplasarea lor geografică, la prețuri accesibile și la un anumit nivel de calitate. Menirea sa este asigurarea accesului la serviciile de telefonie vocală a tuturor cetățenilor pe întreg teritoriul țării la un preț accesibil. Acest lucru presupune o atenție sporită spre două direcții:

- localitățile a căror deservire presupune costuri mai ridicate pentru operatori;

- persoanele cu venituri modeste (invalidi, veterani, pensionari).

Serviciul universal are în telecomunicații o importanță majoră pentru corelarea obiectivelor economice și sociale, pentru menținerea echilibrului între liberalizarea principalelor servicii de telecomunicații, vitale pentru societate, și obligațiunea de a le suporta costurile.

Serviciile incluse în sfera serviciului universal depind de gradul de dezvoltare a telecomunicațiilor și periodic vor fi revăzute. La momentul actual din ele fac parte:

- a) accesul la rețeaua publică de telefonie fixă, într-un punct fix;
- b) serviciul de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților, accesul la serviciile de urgență;
- c) accesul la telefoanele publice cu plată;
- d) accesul la Internet.

O soluție provizorie în prestarea serviciului universal rural pot fi și telecentrele. În accepție contemporană, telecentrele pot include nu numai servicii de telefonie vocală ci și servicii Internet, poștă electronică, clase de calculatoare, săli de televiziune multiprogram etc.

ANRTI va desemna unul sau mai mulți operatori care vor asigura serviciul universal și vor presta unul sau mai multe servicii din pachetul minim al serviciului universal, în anumite zone sau pe întreg teritoriul țării, în așa mod ca să asigure tuturor locuitorilor Republicii Moldova dreptul de acces la serviciul universal pe întreg teritoriul țării.

Condițiile și procedura de desemnare a operatorilor care prestează serviciul universal se stabilesc de către ANRTI, cu respectarea principiilor de eficiență, obiectivitate, transparență și nediscriminare.

Mecanismul atingerii obiectivelor serviciului universal va fi realizat prin modalitățile lui de finanțare, din fondul serviciului universal, la care vor fi obligați să contribuie toți operatorii, în baza partajării costurilor nete ale serviciului universal între toți competitorii ce vor presta servicii de telefonie vocală - fixă, mobilă și prin IP, servicii de directorii etc.

Se recomandă ANRTI să elaboreze pe parcursul anului 2005 mecanismele de finanțare și de control asupra investirii mijloacelor destinate serviciului universal.

3.3.2. Dezvoltarea rețelelor de telecomunicații

Reducerea decalajului în dezvoltarea rețelelor de telecomunicații față de țările dezvoltate impune realizarea unui ritm care va asigura atingerea densității telefonice în rețelele fixe de 25% și în cele mobile de 25% către 31 decembrie 2005, și 35% și 45% respectiv către 31 decembrie 2010. O atenție deosebită se va acorda dezvoltării rețelelor de telecomunicații rurale. Întru accelerarea dezvoltării telefoniei rurale și reducerii decalajului față de aria urbană, operatorul național va construi și va implementa rețele de radioacces DECT și CDMA (în banda de frecvență 450 MHz).

Pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a sistemului de telecomunicații național și pentru asigurarea interoperabilității rețelelor și serviciilor de telecomunicații se va limita tipurile sistemelor de comutație și transmisiuni utilizate în rețeaua telefonică fixă publică a S.A. "Moldtelecom" precum și a operatorilor alternativi. Actualmente în rețelele telefonice sînt utilizate sisteme digitale de comutație de tip EWSD, AXE-10, Alcatel 1000 E10, SI-2000, precum TOPEX și ELTA. Implementarea de mai departe a acestor tipuri de echipament va ține cont de nivelul tehnologic atins de fiecare sistem și de experiența acumulată pe perioada exploatării lor. Se vor întreprinde măsuri în scopul implementării celui mai performant echipament. O atenție sporită se va acorda implementării serviciilor de bandă largă cu fir și fără fir (WLL) astfel ca tehnologiile xDSL și respectiv CDMA, WiFi și WiMax. Acestea vor permite diversificarea serviciilor și acordarea facilităților noi consumatorilor ca acces rapid la Internet, transfer de date la viteză de ordinul cîtorva Mbps, utilizarea aplicațiilor multimedia și vizionarea programelor TV.

3.3.3. Interconectarea rețelelor

Stabilirea unei piețe libere paneuropene a telecomunicațiilor este imposibilă fără implementarea unor principii și condiții unice, armonizate, pentru accesul deschis la rețelele de telecomunicații. Aceste principii se vor conforma celor definite în Directiva 2002/19/EC a UE privind interconectarea și accesul rețelelor. Interconectare - legătura fizică și logică a rețelelor de telecomunicații care permite utilizatorului, indiferent de rețeaua utilizată, să aibă acces la comunicarea cu orice alt utilizator.

Interconectarea rețelelor se va realiza în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la interconectare elaborat și aprobat de ANRTI în conformitate cu cerințele directivei sus-menționate și a legislației naționale. Pentru a asigura încadrarea noilor operatori intrați în competiție pe piața telecomunicațiilor, operatorul cu situație dominantă pe piață va asigura interconectarea în termeni și condiții nediscriminatorii, la prețuri orientate spre costuri, în corespundere cu Oferta de referință pentru interconectare care va fi

publicată anual. ANRTI este în drept de a efectua controlul respectării reglementărilor privind interconectarea, pentru a asigura noilor operatori intrați pe piață accesul în rețeaua operatorului cu situație dominantă pe piață, în mod transparent și nediscriminatoriu.

3.3.4. Numerotarea, alocarea și atribuirea numerelor /codurilor

Asigurarea transparenței, condițiilor egale și a imparțialității în alocarea numerelor/codurilor sînt cerințe primordiale în transpunerea în viață a principiilor liberei concurențe pe piața de telecomunicații. Implementarea recentă a noului Plan Național de Numerotare (PNN), care reflectă procesul liberalizării serviciilor și infrastructurii de telecomunicații și corespunde integral cerințelor CEPT, permite implementarea noilor servicii naționale, încadrarea în Rețeaua Unică de Telecomunicații Europene (RUTE), în spațiul unic european de numerotare, precum și intrarea noilor operatori pe piața de telecomunicații.

PNN presupune în viitorul apropiat soluționarea sarcinilor complexe de acces uniform la serviciile de urgență, prin numărul 112, acceptat în țările CEPT. Devine necesară crearea Dispeceratelor integrate de urgență cu un sistem operativ de telecomunicații, destinat anunțării, recepționării, prelucrării și transmiterii către serviciile solicitate a apelurilor de urgență, proiectarea și implementarea platformei inteligente de telecomunicații și crearea unei baze de date adecvate, în vederea asigurării apelurilor de urgență. Trecerea la serviciul de urgență 112 va fi efectuată în perioada anilor 2005-2007 în dependență de resursele disponibile. Pentru o perioadă de început numărul telefonic unic de apeluri de urgență 112 va fi utilizat în paralel cu celelalte numere telefonice naționale pentru anunțarea urgențelor.

Implementarea sistemului de urgență necesită conlucrarea MTC și ANRTI cu ministerele (autoritățile) responsabile de asigurarea serviciilor respective de urgență, pompieri, poliție, salvare etc. În vederea realizării acestei sarcini, se impune formarea unui grup de lucru interministerial, care va pregăti un program de acțiuni special care va fi propus spre aprobare la Guvern. În vederea stimulării concurenței pieței serviciilor de telecomunicații pe viitor se va introduce portabilitatea numerelor, selectarea și preselectarea operatorului pentru apeluri telefonice interurbane și internaționale.

3.3.5. Strategia promovării standardizării

Standardizarea în domeniul telecomunicațiilor constituie unul din elementele principale ale dezvoltării ramurii, contribuie la transformările economice care au loc în domeniu, asigură interesele Republicii Moldova ca stat independent și partener în procesul de integrare interstatală, europeană și mondială.

Obiectivele principale ale standardizării sînt asigurarea corespunderii produselor și serviciilor din telecomunicații documentelor normative și destinației lor, protecția consumatorilor prin asigurarea

calității înalte a produselor și serviciilor, înlăturarea barierelor tehnice în calea comerțului, asigurarea capacității de concurență pe piață, asigurarea compatibilității acestor produse. Realizarea acestor obiective necesită:

- crearea cadrului normativ;
- crearea structurii executive;
- elaborarea și realizarea programelor de standardizare.

Cadrul normativ în domeniul telecomunicațiilor se constituie din reglementări tehnice, standarde, norme și prescripții.

În legătură cu trecerea de la obligativitatea standardelor la standardizarea benevolă un rol deosebit revine elaborării și implementării reglementărilor tehnice, care vor transpune Directivele UE în legislația națională:

- Directiva cu privire la echipamentele radio și echipamentele terminale de telecomunicații;
- Directiva cu privire la compatibilitatea electromagnetică a aparatelor electrice și electronice;
- Directiva cu privire la echipamente de joasă tensiune;
- Directiva cu privire la echipamentele de telecomunicații și stațiile de satelit ș.a.

La toate Reglementările adoptate se vor anexa listele standardelor naționale care vor adopta standardele europene armonizate în care se vor stipula cerințele esențiale aplicabile pentru produsele respective.

Reglementările tehnice (Hotărâri de guvern, norme, regulamente, proceduri, clasificatoare, etc.) vor avea caracter obligatoriu pentru toți agenții economici care activează în domeniul telecomunicațiilor și poștei.

Pentru crearea cadrului normativ se preconizează:

a) inventarierea tuturor documentelor normative tehnice din domeniu, actualmente în vigoare, crearea fondului și bazei de date a acestor documente;

b) conlucrarea, prin intermediul Organului Național de Standardizare (Moldova-standard), cu organisme internaționale, europene și regionale de standardizare (ISO/CEI, CEN, CENELEC, EASC), aderarea Republicii Moldova ca membru al Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI);

c) examinarea standardelor interstatale, europene și internaționale, armonizarea și preluarea lor ca standarde naționale;

d) conlucrarea cu subdiviziunile de standardizare a organizațiilor internaționale europene și regionale de specialitate (UIT, CEPT, CRC);

e) colaborarea cu serviciile de standardizare din cadrul administrațiilor de telecomunicații și poștă a statelor vecine (România, Rusia, Ucraina);

g) avizarea și aprobarea prescripțiilor tehnice.

Pentru executarea lucrărilor menționate MTC preconizează crearea și asigurarea activității comitetelor tehnice de standardizare (CTS) în domeniile telecomunicațiilor, radiocomunicațiilor și comunicațiilor poștale.

Pentru susținerea activității CTS secretariatele lor vor fi create în cadrul întreprinderilor de bază din domeniul respectiv:

- a) CTS "Telecomunicații" - S.A. "Moldtelecom";
- b) CTS "Radiocomunicații" - Î.S. "Radiocomunicații" și Inspectoratul de Stat al Comunicațiilor;
- c) CTS "Comunicații poștale" - Î.S. "Poșta Moldovei".

CTS urmează să se constituie și să se înregistreze în sistemul Național de Standardizare conform standardului SM 1-1 și să activeze conform cerințelor stipulate în regulamentul RG-29.02.57-96.

Activitatea de standardizare se va efectua în baza Programelor de standardizare. Programele de standardizare vor fi elaborate ținându-se cont de:

- armonizarea sistemului de standardizare în telecomunicații cu cel european;
- asigurarea corespunderii serviciilor prestate standardelor și normelor tehnice, neofensivitatea lor pentru sănătatea utilizatorilor și mediul ambiant;
- prioritățile implementării noilor servicii, tehnologii și echipamente, ridicării calității serviciilor prestate, de etapele de implementare a certificării obligatorii a serviciilor din telecomunicații și poștă.

3.3.6. Calitatea serviciilor și produselor

Unul din cele mai importante elemente în crearea mecanismului de asigurare a calității produselor și serviciilor în telecomunicații și poștă este implementarea la întreprinderile din ramură a sistemului de management al calității bazat pe standardele ISO 9000 : 2000 și sistemului de management total al calității (TQM), ținând cont de condițiile specifice a fiecărui agent economic.

Instrumentele organizatorico-tehnice a asigurării calității și securității produselor sînt standardizarea, evaluarea conformității produselor și serviciilor, asistența metrologică, infrastructura informațională, controlul și supravegherea de stat.

Sistemul de evaluare a conformității din telecomunicații și poștă se preconizează a fi constituit din:

- Organismul Central de Certificare;
- Organismul de certificare al serviciilor în comunicații;
- Organismul de certificare a produselor din telecomunicații, informatică și poștă;
- laboratoarele de încercări a produselor pentru certificare.

Certificarea produselor și serviciilor din comunicații are caracter

obligatoriu și se efectuează în baza Legii cu privire la evaluarea conformității produselor, Legii telecomunicațiilor și Hotărîrii Guvernului nr.831 din 13.08.2001.

Inspectoratul de Stat al Comunicațiilor, în cadrul căruia activează organismele de certificare a produselor și serviciilor, precum și Laboratorul de încercări la compatibilitatea electromagnetică, v-a întreprinde măsuri concrete pentru a implementa și perfecționa sistemul de evaluare a conformității în comunicații cu scopul de a exclude pătrunderea pe piață a produselor și prestarea serviciilor necalitative sau periculoase pentru utilizatori.

Strategia în domeniul asistenței metrologice are ca scop satisfacerea necesității agenților economici din ramură în asigurarea uniformității și exactității măsurărilor. Atingerea acestor obiective se va efectua prin înzestrarea agenților economici din ramură cu mijloace moderne de măsurări, înregistrarea și atestarea lor în Sistemul Național de Metrologie.

Măsurile principale de susținere și stimulare pentru prestarea serviciilor de înaltă calitate și competitive pe piața internă și externă sînt:

- adoptarea unui program privind organizarea concursurilor și decernarea premiilor în domeniul calității, conferirea titlurilor de "Maestru în Comunicații" etc.;

- școlarizarea și perfecționarea cadrelor din ramură în domeniul gestionării sistemului de calitate a producției. Luînd în considerație că implementarea sistemelor calității necesită o calificare înaltă a specialiștilor de toate nivelurile, cunoașterea metodelor și procedurilor de management al calității, este foarte important de a realiza un larg program privind studierea problemelor calității în instituțiile de învățămînt de specialitate, la cursuri de perfecționare;

- propagarea ideilor privind sistemele calității în mass-media, organizarea și petrecerea conferințelor, seminarelor, meselor rotunde etc.

Testarea și măsurările parametrilor echipamentelor destinate certificării se efectuează în laboratoarele acreditate în Sistemul Național de Evaluare a Conformității sau, dacă este cazul, se recunosc certificatele lor de conformitate, acordate de organismele similare ale altor țări, în conformitate cu actele normative.

Armonizarea la acest capitol a legislației în vigoare va continua, preconizîndu-se completarea concomitentă a cadrului normativ și a reglementărilor specifice.

3.3.7. Licențe și autorizații

În vederea creării unui cadru comunitar pentru licențele generale și individuale în domeniul telecomunicațiilor, Parlamentul European a adoptat Directiva 2002/20/EC, iar CEPT a emis o serie de recomandări

privind implementarea prevederilor acesteia în cadrul țărilor membre ale CEPT.

Elementele structurale ale Directivei 2002/20/EC, de care se va ține cont, sînt:

- nelimitarea numărului noilor operatori, cu excepția cazurilor legate de utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotare, în cazul existenței unor restricții și pentru o anumită perioadă de timp;

- prioritatea licențelor generale, ca opuse licențelor individuale. Regimul eliberării licențelor trebuie să fie simplu și cît se poate de permisiv. Unul dintre mijloacele atingerii acestui scop este clasificarea, după caz, a licențelor individuale la grupul celor generale;

- procedura armonizării condițiilor de licență;

- în mediul unei piețe de telecomunicații deschise, operatorii se vor conforma concomitent cerințelor esențiale, cu prioritate celor tehnice, precum și importanței sociale a obiectivelor de interes public.

Regimul de licențe asigură mijloacele corespunzătoare de supraveghere a accesului pe piață și monitorizarea respectării cerințelor impuse operatorilor. Concomitent, regimul licențelor va favoriza în mod optim și dezvoltarea competiției, deoarece el nu va impune operatorilor cerințe necorespunzătoare nici prin intermediul condițiilor, nici prin procedurile de eliberare a licențelor. Modalitatea de eliberare a licențelor pentru activitatea în domeniul telecomunicațiilor este expusă în Regulamentul cu privire la eliberarea licențelor, elaborat și aprobat de ANRTI în temeiul Legii cu privire la licențiere și Legii telecomunicațiilor.

3.3.8. Convergența tehnologiilor de telecomunicații, media și informaționale

Pentru obținerea unor beneficii maxime din convergența tehnologiilor de telecomunicații, media și informaționale este necesară instituirea unui cadru legislativ adecvat și eficient de reglementare a acestor noi servicii. În crearea cadrului legislativ permanent pentru reglementarea procesului de convergență, sarcina de bază este instituirea unor prescripții relevante armonizate, care nu ar inhiba dezvoltarea sectorului, ci ar încuraja inovațiile tehnologice. UIT a definit principiile comune ale reglementărilor specifice, în condițiile convergenței tehnologiilor pe plan global, care trebuie:

- să fie echilibrate, clare, consecvente, previzibile, ușor de înțeles și transparente;

- să asigure tratamentul reglementar, coerent, al serviciilor esențiale similare;

- să fie nediscriminatorii față de toate tehnologiile și platformele;

- să favorizeze competiția în domeniu;

- să fie suficient de flexibile pentru a fi aplicabile noilor tehnologii și servicii și să reflecte perspectivele furnizorilor și ale consumatorilor.

Convergența sectoarelor telecomunicațiilor, media și informaționale în UE este acoperită de un cadru reglementar unic care include patru directive numite Directivele Specifice: directiva privind autorizarea 2002/20/EC, directiva referitor la acces 2002/19/EC, directiva serviciului universal 2002/22/EC și directiva privind prelucrarea datelor cu caracter personal 2002/58/EC.

3.3.9. Gestionarea spectrului de frecvențe radio

Conform Legii telecomunicațiilor, spectrul național de frecvențe radio este gestionat de Comisia de stat pentru frecvențe radio (CSFR) care are statut de organ interdepartamental.

Comisia în cauză elaborează și promovează strategia de stat privind distribuirea și utilizarea spectrului de frecvențe radio și a pozițiilor orbitelor geostaționare. CSFR aprobă Tabelul național al atribuirii benzilor de frecvențe radio pentru necesitățile civile, de apărare și de securitate, precum și modul de repartizare a frecvențelor în benzile comune de utilizare. Benzile de frecvențe radio, preconizate pentru scopuri civile, sînt atribuite de către MTC. ISC efectuează planificarea, coordonarea (inclusiv la nivel internațional), gestionarea și monitorizarea frecvențelor radio, preconizate pentru scopuri civile.

Strategia națională privind gestionarea spectrului de frecvențe radio este orientată spre armonizarea dezideratelor sale cu Tabelul European Comunitar de Alocare a benzilor de frecvențe și are ca obiectiv facilitarea implementării serviciilor paneuropene de radiocomunicații.

În vederea optimizării gestionării spectrului de frecvențe radio, se preconizează automatizarea proceselor de gestionare și monitorizare a acestuia, asigurarea compatibilității electromagnetice, prin extinderea controlului spectrului pe întreg teritoriul țării și implementarea sistemului național de monitoring al spectrului de frecvențe radioelectrice.

Administrarea și gestionarea spectrului de frecvențe radioelectrice vor fi orientate spre asigurarea eficienței utilizării spectrului de frecvențe radioelectrice, asigurarea funcționării mijloacelor radioelectrice fără perturbații, accelerarea implementării tehnologiilor avansate de radiocomunicații (3G, WiMax, Bluetooth, Wi-Fi, DVB, DAB, CDMA 450 etc.).

Administrarea și gestionarea frecvențelor radioelectrice se va realiza în baza principiilor obiectivității, transparenței, nediscriminării, proporționalității și efectua în conformitate cu Tabelul național al atribuirii benzilor de frecvență și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

3.4. Serviciile de directorii

Concomitent cu liberalizarea pieței telecomunicațiilor este necesară crearea cadrului reglementar pentru prestarea serviciilor de directorii într-un mediu competitiv, care să ofere garanția "universalității", protecției datelor cu caracter personal și protecției dreptului de proprietate intelectuală.

În domeniul prestării serviciilor de directorii, competiția va permite tuturor operatorilor de telecomunicații să concureze pe baze egale, acordându-le posibilitatea de a presta, de rînd cu alte servicii din setul oferit consumatorilor, și servicii de directorii și va contribui la deschiderea pieței de telecomunicații, fapt care va conduce la integrarea directorilor naționale în directorii paneuropene. Serviciul de directorii al operatorilor trebuie să conțină numerele de telefoane și alte numere ale telecomunicațiilor fiecărui abonat, cu excepția cazurilor cînd abonatul refuză să le facă publice.

Pentru a promova dezvoltarea serviciului de directorii la scară națională și europeană și în conformitate cu prevederile directivelor UE și CEPT, MTC va stimula pe toate căile standardizarea și progresul serviciilor de directorii și va întreprinde măsurile necesare pentru garantarea protecției datelor personale și a drepturilor de proprietate.

Introducerea competiției depline în prestarea serviciilor de directorii va fi posibilă odată cu adoptarea legii cu privire la protecția datelor personale.

Aplicarea serviciilor de directorii va prevedea crearea directoriilor naționale al sistemului numerelor de abonați. Abonaților trebuie să li se ofere gratuit copii editate ale "paginilor albe" și "paginilor de aur" locale și dreptul de a-și include gratuit în directorii propriile date. Serviciile de directorii urmează să fie prestate în bază de "cost-plus". Prestatorii serviciilor de directorii și informaționale vor oferi nu numai numerele de telefoane, dar și numerele codurilor altor servicii de telecomunicații: fax, poștă electronică, telex etc.

Extrem de important este serviciul de directorii pentru serviciul universal. Se va asigura accesul abonaților la cel puțin un serviciu de informare telefonică, cu un directoriu complet al abonaților la nivel național. În acest context, este important ca prestatorilor de serviciu concurenți să li se acorde accesul la directorii național și european pe principii nediscriminatorii, transparente și orientate spre costuri. Noilor operatori intrați pe piața serviciilor de directorii li se va oferi accesul la informațiile privind numele, adresele și numerele de telefon ale consumatorilor în condiții echitabile și nediscriminatorii, astfel încît operatorii existenți să nu poată abuza de situația lor dominantă, prin majorarea exagerată a taxelor pentru informațiile furnizate.

Se vor publica și se vor pune gratuit la dispoziția tuturor abonaților, cel puțin o dată la doi-trei ani, o carte de telefon ("pagini albe") conținând: numele în ordine alfabetică și numărul de telefon al fiecărui abonat.

Cărțile de telefon vor include, de asemenea, numerele de telefon ale serviciilor de urgență și ale organizațiilor de urgență, informații generale referitoare la tarife, informații referitoare la orice prefixe necesare efectuării de convorbiri internaționale, locale și interurbane, precum și orice alte informații apreciate de operatori ca fiind de interes public general.

Cărțile de telefon comerciale "pagini galbene" pot fi publicate și distribuite în formă scrisă, electronică și/sau în orice altă formă. Înscrierea abonaților în aceste cărți de telefon comerciale este opțională. Pentru înscrierea în cărțile de telefon comerciale poate fi percepută o taxă specială. Aceste cărți pot include și altă informație despre abonat: fax, e-mail, telex etc.

Cărțile de telefon comerciale pot fi combinate cu cărțile de telefon necomerciale, acesta va delimita cele două cărți de telefon marcând clar fiecare secțiune sau utilizând pagini de culori diferite.

Se va asigura utilizatorilor accesul gratuit la serviciile: de urgență (poliție, salvare, pompieri și gaz), de "operatoare" de informații telefonice și "carte de telefon" satisfăcând cerințele rezonabile ale acestora. Se va asigura gratuit servicii de informații telefonice prin intermediul cărora solicitanților li se pot furniza informații referitoare la numerele abonaților înscriși sau care urmează a fi înscriși în cărțile de telefon editate (cu toate modificările sau actualizările).

3.5. Servicii prestate prin rețelele de telefoane publice (taxofoane)

În pofida dezvoltării rețelelor telefonice și rețelelor de telefonie mobilă, telefoanele publice vor continua să joace un rol foarte important în asigurarea accesului populației la serviciile telefonice, constituind o parte a serviciului universal. Pentru a ridica calitatea serviciilor prestate prin rețelele telefonice publice și a spori densitatea telefoanelor publice, aceste servicii au fost liberalizate. Actualmente taxofoanele sînt operate cu utilizarea fiselor speciale și cartelelor telefonice.

Tendința mondială în dezvoltarea serviciilor de telefonie prin taxofoanele publice este de a reduce aparatele operate prin fise și aplicarea largă a celor cu cartele telefonice sau introducerea altor tipuri de telefoane, cu utilizarea cartelelor preplătite.

3.6. Asigurarea serviciilor de telecomunicații în caz de forță majoră

Telecomunicațiile au o importanță vitală pentru societate în cazurile de forță majoră, cum ar fi asigurarea ordinii publice și a concilierii civice și desfășurarea intervențiilor operative în cazul situațiilor excepționale. Operatorii asigură în mod obligatoriu condițiile necesare pentru prestarea serviciilor și utilizarea mijloacelor de telecomunicații în caz de forță majoră - în ordinea priorităților, determinate în funcție de termen și de prevederile legislației în vigoare.

Starea curentă a rețelelor de telecomunicații se va conforma prescripțiilor pentru acordarea serviciilor în caz de forță majoră. Este necesar ca aceste prescripții să fie aprobate pe parcursul dezvoltării telecomunicațiilor și apariției noilor operatori de telecomunicații. În acest scop ANRTI i se recomandă să introducă în condițiile licențelor cerințe privind prestarea serviciilor și utilizarea mijloacelor de telecomunicații în cazurile de forță majoră, în conformitate cu legislația în vigoare.

3.7. Politica tarifară

Politica tarifară este o componentă esențială a strategiei naționale în domeniul telecomunicațiilor, în special în situația când competiția este limitată. Principalul obiectiv al politicii tarifare este determinarea structurii generale și a nivelului tarifelor la serviciile de telecomunicații. În acest context, politica tarifară urmărește atingerea unui echilibru rezonabil între interesele participanților la piață - ale operatorilor și prestatorilor de servicii, pe de o parte, și ale utilizatorilor, pe de altă parte.

Atingerea acestui scop se va realiza prin reglementarea tarifelor, care se va efectua prin aplicarea unui mecanism corespunzător de control, destinat prevenirii instaurării monopolurilor pe piața internă și a abuzurilor acestora, în vederea asigurării concurenței loiale și protecției utilizatorilor.

Principiile de stabilire a tarifelor trebuie să corespundă următoarelor cerințe esențiale, armonizate cu principiile introduse în uz în UE și CEPT:

- tarifele vor fi orientate spre costuri;
- stabilirea tarifelor se va face în baza unor criterii obiective;
- stabilirea tarifelor va fi transparentă, ele urmînd să fie făcute publice în modul stabilit;
- tarifele trebuie să garanteze accesul egal la servicii al tuturor utilizatorilor și consumatorilor, în conformitate cu legislația în vigoare;
- tarifele vor fi nediscriminatorii;
- politica tarifară trebuie să creeze oportunități pentru reinvestiri și pentru dezvoltarea serviciilor și rețelelor.

Aceste principii implică în special:

- stabilirea taxelor de acces în rețele sau pentru prestări servicii conform cerințelor esențiale;

- calcularea costurilor reale ale serviciilor în baza unor metode unice stabilite de ANRTI, ținându-se cont de recomandările UIT, OMC și CEPT;

- practicarea unor tarife diferențiate și justificate din punct de vedere comercial sau social, dar fără să contravină principiilor sus-menționate;

- controlul și reglementarea minuțioasă de către ANRTI a tarifelor pentru serviciul universal;

- în privința altor operatori de pe piața de telecomunicații - stabilirea de către ANRTI, în limitele cadrului legislativ, a unui mecanism de control al tarifelor în cazul competiției neloiale sau abuzului de statutul de monopolist;

- reducerea generală a cheltuielilor și sporirea eficienței.

O problemă tipică pentru majoritatea companiilor monopoliste pe piața telecomunicațiilor sînt tarifele neechitabile. Soluționarea acestei probleme este legată de necesitatea de a menține echilibrul între aspectele sociale și cele comerciale a serviciilor de telefonie și alegerea unor căi de dezvoltare care să aducă profit. Majorarea bruscă a tarifelor la serviciile de telecomunicații ar putea condiționa incapacitatea de plată a unei părți considerabile a populației. Din acest motiv tarifele trebuie echilibrate treptat, pas cu pas, și numai după analize detaliate ale proceselor care au loc în societate, în vederea prognozării efectelor acestor acțiuni.

În sistemul de plăți și decontări internaționale se va urma modelul și metodologiile de calcul ale costurilor serviciilor și interconectărilor, stabilite prin Recomandarea UIT D.140. Trecerea la mecanismul stabilirii taxelor și decontărilor orientate spre costuri se va efectua conform modelului specificat în Recomandarea UIT D.150. Se va ține de asemenea cont de principiile stabilite de cel de al Doilea Forum al UIT privind politica în domeniul telecomunicațiilor.

3.8. Privatizarea operatorilor de bază în telecomunicații

Privatizarea este unul dintre elementele semnificative în reformele structurale ale ramurii telecomunicațiilor. Dezvoltarea domeniului și, în special, a întreprinderilor de stat este practic imposibilă fără atragerea investițiilor.

O soluție optimă a acestei probleme ar oferi privatizarea parțială sau totală a operatorului național al rețelei publice comutate de telecomunicații - S.A. "Moldtelecom" și restructurarea operatorului național al mijloacelor de radiodifuziune și televiziune - Întreprinderea de Stat "Radiocomunicații". Sarcina de bază în procesul

privatizării și restructurării acestor întreprinderi este identificarea metodelor eficiente de privatizare, adecvate situației lor economico-financiare, evoluțiilor economiei naționale și pieței telecomunicațiilor precum și alegerea timpului oportun desfășurării acestor acțiuni. Declinul mondial al domeniului telecomunicațiilor, experiența obținută pe parcursul tentativelor nereușite de privatizare a S.A. "Moldtelecom" demonstrează că la momentul actual privatizarea nu ar aduce la realizarea scopurilor dorite.

În condițiile liberalizării pieței de telecomunicații privatizarea ar putea avea temporar efecte negative, mai ales sub aspect social: reducerea personalului, înghețarea salariilor, anularea facilităților sociale etc. Pentru ca societatea să plătească, se impune o analiză fundamentală a situației și evitarea efectelor nefavorabile.

3.9. Politica resurselor umane

Obiectivele trasate, condițiile economiei de piață și implementarea tehnologiilor și serviciilor performante vor impune cerințe mult mai înalte față de potențialul resurselor umane angajate în domeniu, în ceea ce privește formarea abilităților manageriale ale cadrelor din conducerea de toate nivelurile, evaluarea și selectarea specialiștilor înalt calificați și eficientizarea maximă a gestionării domeniului în întregime.

În lumina recomandărilor UIT, este necesară elaborarea unui program special de dezvoltare vizînd perfecționarea personalului managerial și a specialiștilor de toate nivelurile, în conformitate cu cerințele economiei moderne.

În procesul de restructurare a întreprinderilor este inevitabilă reducerea unor activități nerentabile. În aceste cazuri operatorii vor dezvolta alte activități bazate pe tehnologii avansate, care ar absorbi personalul eliberat din activitățile nerentabile. În acest scop, în întreprinderi urmează să fie create centre de instruire permanentă a cadrelor. În procesul de instruire trebuie încadrați specialiști de toate vîrstele și categoriile. Strategiile de dezvoltare trebuie orientate spre implementarea unei game cît mai largi de servicii și sporirea volumului prestațiilor, fapt ce va conduce la crearea unor noi locuri de muncă.

Climatul psihologic favorabil și condițiile moderne de muncă sînt factorii-cheie pentru stimularea creativității angajaților acestei sfere, care s-ar materializa în desfășurarea unor noi activități și în sporirea diversității spectrului de servicii, avînd ca urmare sporirea profiturilor întreprinderilor.

3.10. Prioritățile strategiei de dezvoltare a domeniului telecomunicațiilor pe plan extern

Strategia activității internaționale în domeniul comunicațiilor este bazată pe Concepția politicii externe a Republicii Moldova. Unul dintre obiectivele principale strategice în activitatea internațională a MTC este integrarea europeană și acțiunile în vederea implementării prevederilor Acordului de Parteneriat și Cooperare între Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și cooperarea multilaterală în cadrul organismelor internaționale și regionale, care facilitează procesele de integrare europeană. În acest context, MTC va elabora planul de acțiuni privind adoptarea și implementarea acquis-ului comunitar în domeniul comunicațiilor electronice și va examina în continuare dezvoltarea lui.

Telecomunicațiile, prin însăși esența lor, au un caracter internațional. La etapa actuală de dezvoltare, telecomunicațiile s-au globalizat. De la prestarea serviciilor internaționale prin interconectarea rețelelor naționale ale diferitor țări, telecomunicațiile mondiale au trecut la globalizarea rețelelor și serviciilor de telecomunicații, care pot fi accesate de oriunde. Concomitent, piața serviciilor de telecomunicații s-a extins de la cadrul național spre piețele de telecomunicații regionale (CEPT) și globale, cum este OMC. În acest context, este importantă conlucrarea cu organisme mondiale (UIT, OMC, ISO) și cu cele europene (CEPT, ETSI) în formarea cadrului reglementar internațional și național, necesar pentru crearea societății informaționale într-un mediu de telecomunicații competitiv.

3.10.1. Colaborarea cu organismele europene abilitate în domeniile telecomunicațiilor

Rolul principal în traducerea în viață a politicii UE îi revine Conferinței Europene a Administrațiilor Poștale și de Telecomunicații (CEPT), organul european executiv în domeniul telecomunicațiilor.

Colaborarea strânsă a organelor administrației publice centrale din domeniu cu structurile CEPT și aplicarea coerentă, în condițiile țării noastre și în lumina prevederilor Acordului de Parteneriat și Cooperare cu UE, a directivelor, deciziilor, rezoluțiilor și recomandărilor organismelor europene în domeniul telecomunicațiilor constituie singura cale aptă să accelereze formarea cadrului legislativ pertinent pentru piața liberă a telecomunicațiilor și viitoarea integrare a rețelelor naționale de telecomunicații în Rețeaua Unică de Telecomunicații Europene.

Eliminarea barierelor tehnice în comerț reprezintă o condiție de bază în introducerea competiției atât pe piața internă, cât și pe piața internațională a telecomunicațiilor. Armonizarea standardelor și a cadrului național de metrologie în telecomunicații cu cele ale UE și CEPT constituie obiectivul de bază în realizarea strategiei în domeniul telecomunicațiilor.

În acest context, un loc important în asigurarea calității înalte a serviciilor de telecomunicații îl ocupă standardele Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI), destinate cu precădere construcției sistemelor paneuropene de telecomunicații precum sînt GSM, UMTS, DECT, ERMES, TETRA, DVB și altele. Stabilirea unor relații strînse de colaborare între MTC și ETSI, aderarea la ETSI ar facilita implementarea rapidă a standardelor ETSI și ar face posibilă certificarea, în modul stabilit, a echipamentelor, rețelelor și serviciilor de telecomunicații. Acest fapt ar spori, la rîndul său, calitatea serviciilor de telecomunicații care sînt conforme, în mare măsură, cu standardele institutului menționat. Implementarea în țară a prevederilor directivelor UE privind standardizarea și standardele aplicate în UE și țările CEPT ar conduce la realizarea cu succes a politicii standardizării și, în consecință, a obiectivelor strategiei în domeniul telecomunicațiilor.

3.10.2. Colaborarea cu organismele mondiale în domeniul telecomunicațiilor

Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, ca for mondial instituit de ONU în scopul coordonării politicilor, adoptării noilor recomandări, promovării standardizării și dezvoltării telecomunicațiilor pe plan mondial, deține un rol prioritar în definirea strategiei de dezvoltare a domeniului telecomunicațiilor. Reformarea sistemului internațional de plăți și decontări, ca urmare a realizării Acordului General privind Comerțul cu Servicii (GATS - General Agreement on Trade in Services) /OMC și ajustarea graduală a tarifelor pentru serviciile naționale de telecomunicații la condițiile pieței OMC sînt problemele cele mai importante, în soluționarea cărora asistența UIT este semnificativă.

Gestionarea și planificarea spectrului de frecvențe radio sînt imposibile fără aplicarea recomandărilor și standardelor UIT.

Documentele UIT vor continua să stea la baza dezvoltării telecomunicațiilor naționale, atît în plan tehnic și strategic, cît și în plan reglementar. Rolul UIT în procesul de liberalizare a pieței telecomunicațiilor internaționale rămîne a fi covîrșitor - cooperarea cu ea în implementarea acordurilor de colaborare cu OMC și UE va accelera procesul de liberalizare a pieței interne și va facilita atragerea investițiilor străine în telecomunicațiile moldovenești.

În acest context, pentru telecomunicațiile naționale are o importanță majoră promovarea prevederilor următoarelor documente ale UIT:

- Rezoluțiile și Recomandările celei de a treia Conferințe Mondiale de Dezvoltare a Telecomunicațiilor - or.Istambul, 2002;

- Rezoluțiile și Recomandările Forurilor Mondiale pentru Politica în Telecomunicații;

- Rezoluțiile și Recomandările Conferințelor Mondiale privind

Indicatorii în Telecomunicații;

- Rezoluțiile și Recomandările Conferințelor Mondiale ale Radiocomunicațiilor;

- Reglementările Sectorului UIT de Standardizare în Telecomunicații;

- Documentele Sectorului UIT de Reglementare.

3.10.3. Colaborarea regională

Colaborarea administrației de telecomunicații și a operatorilor cu organismele similare din țările CSI în cadrul CRC rămîne și pe viitor una din direcțiile principale a politicii externe în domeniu. Soluționarea chestiunilor privind achitățile reciproce, standardizarea, asigurarea roamingului internațional și crearea asociațiilor de operatori în telecomunicații sînt sarcinile de bază ale cooperării în cadrul CRC.

Dezvoltarea comunicațiilor în țările din bazinul Mării Negre se va efectua în lumina documentelor aprobate în cadrul CEMN (Colaborarea Economică în Bazinul Mării Negre), urmînd direcțiile principale de cooperare stipulate în "Planul de acțiuni pentru dezvoltarea comunicațiilor în CEMN", în vederea creării unui sistem regional de comunicații de mărime eficientă, care ar combina programele naționale de telecomunicații cu cele regionale. Republica Moldova intenționează să dezvolte și pe viitor, pe principiile avantajului reciproc, colaborarea și cooperarea în acest domeniu cu România și Ucraina. Difuzarea programelor de televiziune și radiodifuziune, cooperarea în operarea fibrei optice internaționale, gestionarea traficului de tranzit, echilibrarea tarifelor pentru telecomunicațiile internaționale, perfectarea mecanismului de achitări reciproce, coordonarea frecvențelor radioelectrice, asigurarea în limitele teritoriului țării noastre a roamingului internațional pentru comunicațiile mobile și serviciile globale constituie principalele direcții de colaborare a țării noastre cu statele vecine.

4. DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN RADIOCOMUNICAȚII

4.1. Servicii de radiodifuziune și televiziune

Piața mijloacelor de difuzare a programelor de televiziune și radiodifuziune este liberalizată.

Instituțiile audiovizualului în Republica Moldova beneficiază cît de serviciile prestate prin rețelele statale de televiziune și radiodifuziune operate de Î.S. "Radiocomunicații" atît și prin mijloace tehnice proprii, exploatarea cărora este autorizată prin licență eliberată de ANRTI.

4.2. Radiodifuziunea sonoră terestră

Ținînd cont de consumul înalt de energie al stațiilor ce

funcționează în benzile de unde medii (MW) și scurte (HF), se vor implementa tehnologii cu consum redus de energie.

Se va efectua tranziția treptată la radiodifuziunea digitală terestră (T-DAB) în benzile de frecvențe conform Acordului de la Wiesbaden din anul 1995, prin care Republicii Moldova i s-au alocat două blocuri de frecvențe, cu frecvențele centrale de 1468,368 MHz și, respectiv, 225,648 MHz și conform rezoluțiilor Conferinței Regionale Radiocomunicații UIT cu privire la planificarea radio și televiziunii digitale. Tempul dezvoltării ei va fi determinat de accesibilitatea echipamentelor de recepție digitale, precum și de solicitările operatorilor și utilizatorilor. Implementarea radiodifuziunii digitale pe scară largă va fi posibilă după apariția pe piața internă a radioreceptoarelor digitale la un preț accesibil pentru majoritatea populației.

În scopul dezvoltării radiodifuziunii FM în banda de frecvențe 87,5-108 MHz este necesară scoaterea din exploatare a emițătoarelor de televiziune care funcționează pe canalele 4 și 5. În calitate de experiment, în câteva localități din Republica Moldova frecvențele din banda menționată se utilizează cu puteri reduse pentru radiodifuziune.

4.3. Televiziunea terestră

În vederea satisfacerii cerințelor populației cu programe de televiziune, se menține acoperirea integrală a teritoriului național prin difuzarea programului național de televiziune, cu modernizarea echipamentelor din rețele și acoperirea zonelor cu recepție nesigură.

Ca obiectiv al implementării tehnologiilor avansate, se va favoriza dezvoltarea serviciilor de televiziune multipunct - multicanal în standardele MMDS, LMDS și MVDS, lucru care va contribui considerabil la sporirea calității și a numărului de programe de televiziune recepționate.

MTC va susține tendința generală de migrare a televiziunii terestre de la cea analogică, tradițională, la cea digitală. Dezvoltarea televiziunii digitale în Republica Moldova este necesară în scopul majorării numărului de programe, ridicării calității imaginii și sunetului, precum și utilizării mai eficiente a spectrului de frecvențe radio. În prezent țările europene lucrează intensiv la coordonarea benzilor de frecvențe pentru televiziunea digitală și majoritatea lor au aprobat programe speciale de activitate în acest domeniu. Trecerea la televiziunea digitală trebuie efectuată treptat cu efectuarea preventivă a unui volum necesar de testări în teren. În Republica Moldova implementarea serviciilor de televiziune digitală va fi realizată în banda de frecvențe 790-862 MHz (canalele 61-69).

Fluxul digital poate transmite pînă la 6 programe TV digitale în dependență de calitatea dorită a imaginii în cadrul unui canal TV

existent (analogic). În prezent prestarea serviciilor TV multiprogram în RM este dezvoltată practic numai în zonele urbane, implementarea în practică a televiziunii digitale va duce la crearea unui serviciu multiprogram mai calitativ atât în zonele urbane cât și în cele rurale.

Standardul DVB-T (Digital Video Broadcasting - Terrestrial) care se presupune să fie implementat este unul dintre cel mai perspectiv. Acest standard ține cont de particularitățile construcției orașelor mari cât și de iregularitățile reliefului. Comparativ cu alte standarde digitale, DVB-T permite recepția mobilă a programelor digitale cu calitate înaltă, ce este condiționată de proprietatea de reflecții multiple ale semnalului.

Astfel, televiziunea digitală reprezintă o treaptă nouă în dezvoltarea mijloacelor de televiziune, ce va asigura prestarea unor noi genuri de servicii de calitate înaltă.

Prestarea serviciilor de televiziune și/sau radiodifuziune, construirea și întreținerea tehnică a rețelei de televiziune și/sau de radiodifuziune prin cablu, precum și difuzarea programelor prin aceste rețele către utilizatorii acestor programe sînt genuri de activitate autorizate prin licențe. Pentru îmbunătățirea calității recepționării programelor de televiziune va fi implementat în paralel standardul european de televiziune "PAL" în sistemele televiziunii prin cablu.

4.4. Rețele și servicii de radiocomunicații mobile

Dezvoltarea rețelelor și implementarea serviciilor mobile în Republica Moldova se efectuează în conformitate cu recomandările CEPT, UIT și Memorandumurilor internaționale în domeniul radiocomunicațiilor. Serviciul de telefonie celulară mobilă este dezvoltat în standardul GSM în benzile de frecvențe conform Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio.

Concomitent cu eliberarea benzilor de frecvențe relevante standardul GSM se va extinde treptat și în banda 1800 MHz. Rămînînd la discreția operatorilor termenii de realizare, rețelele sistemului GSM vor urma calea evoluționistă spre servicii multimedia implementînd la solicitarea pieței tehnologiile intermediare spre generația a treia UMTS cum sînt GPRS, EDGI. Eliberarea benzii de frecvență de 450 MHz utilizate anterior de sistemul de telefonie analogică NMT 450i a făcut posibilă alocarea acestui spectru de frecvențe pentru sistemul de radioacces și telefonie mobilă în standardul CDMA2000 numit IMT MC 450. În banda 2.4 GHz se implementează tehnologiile de radio acces de tipul Bluetooth și Wi-Fi.

În dependență de nivelul de pregătire a pieței pentru asimilarea serviciilor multimedia se va decide asupra numărului și termenilor de eliberare a licențelor de operare a rețelei celulare mobile de generația trei IMT-2000.

Vor fi dezvoltate serviciile de radiotelefonie mobilă prin rețele cu

acces multiplu de tip trunked standardul European TETRA, precum și serviciile în standardul DECT. Rețelele de radiotelefonie mobilă prin rețele cu acces multiplu de tip trunked vor fi dezvoltate în benzile de frecvențe relevante conform TNABF preponderent ca rețele departamentale.

De asemenea, strategia de dezvoltare a telecomunicațiilor prevede universalizarea serviciilor de radio-paging și îmbunătățirea calităților lor, precum și implementarea sistemului paneuropean de radiomesagerie ERMES. Dezvoltarea serviciilor de radiomesagerie se va efectua prin extinderea rețelelor de radio-paging, care vor acorda și serviciul de roaming internațional.

4.5. Radiocomunicațiile prin satelit

Republica Moldova este parte la Convenția EUTELSAT care ca și INTELSAT, INMARSAT, INTERSPUTNIK, GLOBALSTAR, SKYBRIDGE TELEDESIC este o organizație internațională ce prestează servicii de telecomunicații prin satelit.

Conform planului de asignare a pozițiilor orbitale, Republica Moldova deține poziția sa în spațiul cosmic, pe care poate lansa un satelit de sine stătător sau în comun cu statele, cărora li s-au atribuit aceeași poziție: Polonia, România și altele.

Se prevede implementarea serviciilor de radiocomunicații personale mobile prin satelit (GMPCS). Pentru implementarea serviciilor este necesară aderarea Republicii Moldova la Memorandumul MoU GMPCS, adoptarea măsurilor în vederea armonizării legislației Republicii Moldova cu privire la asigurarea respectării cerințelor MoU GMPCS (privind circulația liberă a terminalelor etc.). În țara noastră serviciile de radiocomunicații mobile prin satelit se vor dezvolta în condițiile liberei concurențe, pe baza activităților operatorilor naționali.

Caracterul global al acestor tipuri de servicii necesită adoptarea unor măsuri pentru armonizarea reglementărilor interne specifice cu hotărârile respective ale CEPT, Consiliului European pentru Reglementări în Telecomunicații ECTRA (European Committee for Telecommunications-Regulatory Affairs) și UIT.

În prezent, activitatea de prestare a serviciilor prin stații VSAT (Very Small Aperture Terminal) este liberalizată și constituie obiectul licențierii. Serviciul de tipul SNG (portal pentru transmiterea știrilor prin satelit - Satellite News Gathering) constituie obiectul autorizării temporare, legate, ca regulă, de anumite evenimente cu semnificație politică, culturală sau sportivă. Termenul unei astfel de autorizații este, în mod uzual, de la câteva ore până la câteva zile, în funcție de durata evenimentului.

Implementarea serviciilor de televiziune și radiodifuziune prin satelit va fi corelată cu digitalizarea sistemelor și îmbunătățirea

calității semnalului transmis și recepționat. În Republica Moldova dezvoltarea radiodifuziunii prin satelit se va desfășura în paralel cu dezvoltarea televiziunii prin satelit.

Călăuzindu-se de politica europeană de tranziție de la monopolism la libera competiție în radiocomunicații, MTC va semna, în condițiile legii, acorduri de operare cu organizațiile internaționale care prestează servicii prin satelit.

Tehnologiile sateliților geostaționari de radiodifuziune și televiziune soluționează problema asigurării utilizatorilor cu programe de televiziune și radiodifuziune, atât la nivel național, cât și la nivel internațional, de o calitate destul de înaltă și cu cheltuieli minime. Televiziunea și radiodifuziunea prin satelit se vor dezvolta în funcție de solicitările producătorilor de programe.

Abrevieri

ANRTI - Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică;

APC - Acordul de Parteneriat și Cooperare;

ATBT - Acordul cu privire la Barierele Tehnice în Comerț (Agreement on Technical Barriers to Trade);

CRC - Comunitatea Regională în Comunicații;

CEMN - Colaborarea Economică în bazinul Mării Negre;

CEPT - Conferința Europeană a Administrațiilor Poștale și de Telecomunicații - (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations);

CEN - Comitetul European pentru Standardizare (European Committee for standardization);

CENELEC - Comitetul European pentru Standardizări Electronice (European Committee for Electrotechnical Standardization);

DECT - telecomunicații digitale europene fără fir (Digital European Cordless Telecommunications);

DVB-T - televiziunea digitală terestră (Digital Video Broadcasting - Terrestrial);

ERC - Consiliul European de Radiocomunicații (European Radiocommunication Committee);

ERMES - sistemul european de radiomesagerie (European Radio Message System);

ECTRA - Consiliul European pentru Reglementări în Telecomunicații (European Committee for Telecommunications Regulatory Affairs);

ETSI - Institutul European de Standardizare în Telecomunicații (European Telecommunications Standardization Institute);

FRD- Furnizarea Rețelei Deschise;

GMPCS - sistemul global de comunicații personale (Global Mobile

Personal Communication System);

GATS - Acordul General privind Comerțul cu Servicii (General Agreement on Trade in Services);

GSM - sistemul global mobil (Global System for Mobile);

ISDN - rețelele digitale de servicii integrate;

ISC - Inspectoratul de Stat al Comunicațiilor;

LMDS - serviciul de distribuire locală de tip multipunct (Local multipoint Distribution Service);

MMDS - sistemul multicanal de distribuire de tip multipunct (Multichannel Multipoint Distribution System);

MTC - Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor;

MVDS - sistemul de tip multipunct de distribuire a programelor de televiziune (Multipoint Video Distribution System);

OIS (ISO) - Organizația Internațională de Standardizare (International Standardization Organization);

OMC (WTO) - Organizația Mondială a Comerțului (World Trade Organization);

PNN - Planul național de numerotare;

RUTE - Rețeaua Unică de Telecomunicații Europene;

T-DAB - radiodifuziunea digitală terestră (Terrestrial Digital Audio Broadcasting);

TETRA - radiotrunchi transeuropean (Trans European Trunked Radio);

UIT - Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor;

UMTS - sistemul universal de telecomunicații mobile (Universal Mobile Telecommunications System);

UE - Uniunea Europeană.

*

*

*

Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

Decizie despre necesitatea corespunderii condițiilor de difuzare a publicității, teleshopping-ului și sponsorizării cu prevederile actelor normative în vigoare

Nr.74 din 22.12.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.242-245/529 din 31.12.2004

* * *

Luînd act de Nota informativă a Direcției Expertiză, Licențiere și Monitorizare și în baza Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, articolului 37 (1) din Legea audiovizualului nr.603/03.10.1995, cu respectarea articolelor 1, 20 și 24 (c) ale Statutului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se constată că majoritatea posturilor de televiziune și radio cu emisie prin unde și unii operatori de cablu difuzează publicitate, teleshopping și realizează emisiuni sponsorizate cu derogări de la

prevederile legislative; nu respectă regulile competiției corecte și transparente, menite să servească, în primul rînd, interesele publicului.

Art.2. Se interzice operatorilor de cablu și cablu-unde (MMDS) plasarea și/sau substituirea publicității pe canalele retransmise.

Art.3. Se recomandă posturilor de televiziune și radio cu emisie prin unde și operatorilor de cablu cu canale proprii de emisie să difuzeze nu mai puțin de 50% din volumul de publicitate în limba de stat a Republicii Moldova.

Art.4. Se interzice promovarea indecenței, pornografiei și violenței, aflate sub incidența art.28 (e) din Legea audiovizualului și art.7 al Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră prin intermediul spoturilor publicitare/promoționale ale filmelor din repertoriul cinematografelelor/programele TV.

Art.5. Se interzice difuzarea anunțurilor și spoturilor publicitare care propagă practici oculte.

Art.6. Emisiunile sponsorizate, emisiunile - concurs (rubricile - concurs) care oferă premii, nu vor incita, sub nici o formă, la folosirea produselor sau serviciilor sponsorului. În emisie poate fi plasată doar marca comercială.

Art.7. Se interzice difuzarea publicității mascate (camuflate), care, conform actelor normative europene, ține de prezentarea în programe, prin cuvinte, sunete sau imagini, a bunurilor, serviciilor, denumirilor, mărcilor comerciale sau activităților unui producător de bunuri ori prestator de servicii, dacă această prezentare este făcută în mod intenționat de titularul de licență, în scop publicitar nedeclarat, și care poate crea confuzie în rîndul publicului cu privire la adevăratul său scop; o asemenea formă de prezentare este considerată intenționată mai ales atunci cînd este făcută în schimbul unor avantaje materiale, a unor servicii reciproce sau al altor beneficii cu efect similar.

Art.8. Se stabilesc două genuri de publicitate politică: preelectorală și generală. Publicitatea politică preelectorală poartă caracter combativ și are menirea să faciliteze ajungerea la putere a partidelor și formațiunilor politice, precum și a persoanelor fizice care nu au acoperirea acestora, prin prezentarea programelor de guvernare. Publicitatea politică generală se difuzează în alte perioade de timp decît cea preelectorală și constă în prezentarea ideilor conceptuale și programatice ale partidelor și formațiunilor politice cu scopul creării imaginii pozitive și consolidării rîndurilor prin atragerea de noi membri. Ea poate fi plasată numai în pauzele dintre emisiuni și trebuie să fie precedată de titlul sau anunțul: publicitate politică. În publicitatea politică preelectorală și cea generală se exclud atacurile la adresa altor partide și formațiuni politice.

Art.9. Direcția expertiză, licențiere și monitorizare va pregăti, în termen de 3 luni, în comun cu Ministerul Sănătății, recomandări privind reglementarea difuzării publicității produselor farmaceutice și serviciilor medicale.

Art.10. Prezenta decizie se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

Art.11. Secretarul Consiliului Coordonator al Audiovizualului (dl C.Bîrcă) va înmîna, contra semnătură, actuala decizie conducătorilor posturilor de televiziune și radio, înscriindu-i într-o listă specială.

Art.12. Controlul asupra executării deciziei îl exercită Direcția expertiză, licențiere și monitorizare (dl A.Cibotaru).

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI

Ion MIHAILO

Secretar

Constantin BÎRCĂ

Chişinău, 22 decembrie 2004.
Nr.74.

* * *

Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

**Decizie cu privire la măsurile suplimentare în vederea
contracării pornografiei și a violenței în programele
canalelor TV, difuzate pe teritoriul Republicii Moldova**

Nr.66 din 09.11.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.242-245/527 din 31.12.2004

* * *

Monitorizarea emisiei unor canale TV, prezente în spațiul informațional al Republicii Moldova, în vederea stabilirii gradului de decență a programelor difuzate, a demonstrat următoarele:

- Conținutul unor segmente ale programelor canalelor "TNT", "Ren TV" și "DTV Viasat" intră în contradicție cu prevederile Legii audiovizualului nr.603-XIII din 3 octombrie 1995 și Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră;

- Conținutul ediției de știri de la ora 17.00, produsă de "Pro TV" și retransmisă de "Pro TV Chişinău", este constituită totalmente din cronici criminale.

Luînd act de Nota informativă, prezentată de Direcția expertiză, licențiere și monitorizare, în temeiul art.37 al Legii audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se exclude emisia în direct a canalelor "TNT", "Ren TV" și "DTV Viasat", conținutul cărora contravine prevederilor art.28 e) al Legii audiovizualului nr.603-XIII din 3 octombrie 1995 și art.7 (p.1, 2) al Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră.

Ele pot fi difuzate doar în înregistrare cu eliminarea emisiunilor indecente.

Art.2. Conducerea studioului de televiziune "Pro TV Chişinău" va plasa ediția de știri de la ora 17.00 după ora 22.00 sau o va înlocui cu o emisiune autohtonă.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză, licențiere și monitorizare (dl A.Cibotaru).

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI

Ion MIHAILO

Secretar

Constantin BÎRCĂ

Chişinău, 9 noiembrie 2004.
Nr.66.

* * *

Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

**Decizie cu privire la bilanțul concursului pentru utilizarea
frecvențelor radio și canalelor TV, anunțat la 14.09.2004**

Nr.70 din 09.11.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.242-245/528 din 31.12.2004

* * *

În conformitate cu prevederile Legii audiovizualului nr.603-XIII din 03.10.1995, cu modificările ulterioare, Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.988-XIII din 15.10.1996, actelor prezentate la concurs, opiniile expuse în cadrul ședinței publice a CCA din 09.11.2004, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. În baza setului de documente prezentat și ținînd cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea frecvenței 68,99 MHz, P.A.R. 30,0 dBW, în localitatea Edineț, se declară ONG Centrul de Promovare a Sănătății "Sănătatea" pentru postul de radio "Sănătatea" din Edineț.

S-a votat: PRO - 8, CONTRA - 0.

Art.2. În baza setului de documente prezentat și ținînd cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea frecvenței 87,60 MHz, P.A.R. 24,0 dBW, în localitatea Chișinău, se declară întreprinderea "TeleDixi" SRL pentru postul de radio "Vzrosloe radio șanson" din Chișinău.

S-a votat: PRO - 7, CONTRA - 1.

Art.3. În baza setului de documente, prezentate de "Radio Prestige" SRL pentru postul de radio din Chișinău "Dinamit FM", "AMG Media" SRL pentru postul de radio "Timpul Nostru" din Chișinău, și, ținînd cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea frecvenței 92,10 MHz, P.A.R. 25,5 dBW, în localitatea Chișinău, se declară întreprinderea "AMG Media" SRL pentru postul de radio "Timpul Nostru" din Chișinău cu condiția ca întreprinderea fondatoare să prezinte Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru aprobare, la etapa solicitării Deciziei de autorizare, Grila de emisie bine structurată și în concordanță cu prevederile legislației, inclusiv a publicității.

Luînd drept temei Cererea nr.17 din 09.11.2004, întreprinderii "Radio Prestige" SRL, fostul titular al Licenței de emisie AMMII nr.003257 din 08.04. 2003, i se permite difuzarea emisiunilor pînă la 31 decembrie curent pentru a-și onora angajamentele contractuale față de furnizorii de publicitate și angajați.

S-a votat: PRO - 7, CONTRA - 1.

Art.4. În baza setului de documente prezentat și ținînd cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea frecvenței 106,9 MHz, P.A.R. 25,0 dBW, în localitatea Chișinău, se declară întreprinderea "Mediapro" SRL din Chișinău pentru postul de radio "PRO FM" din Chișinău.

S-a votat: PRO - 8, CONTRA - 0.

Art.5. În baza setului de documente prezentat și ținînd cont de

prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea canalului TV 25, P.A.R. 23,0 dBW, în localitatea Edineț, se declară întreprinderea "AVM" SRL pentru studioul TV prin eter din Edineț "AVM".

S-a votat: PRO - 8, CONTRA - 0.

Art.6. În baza setului de documente prezentate de "Telecanal-26" SA pentru studioul TV prin eter "Telecanal-26" (prin Cererea nr.14 din 01.11.2004, Compania SA "Telecanal-26" s-a retras din concurs), "TDB-Service" SRL pentru studioul prin eter din Chișinău "TDB-Service TV", "Muzic-Ramil" SRL pentru studioul prin eter din Chișinău "Ramil TV" și, ținând cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea canalului TV 26, P.A.R. 28,0 dBW, în localitatea Chișinău, se declară întreprinderea "Muzic-Ramil" SRL pentru studioul TV prin eter din Chișinău cu condiția ca întreprinderea fondatoare să prezinte Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru aprobare, la etapa solicitării Deciziei de autorizare, Grila de emisie bine structurată și în concordanță cu prevederile legislației, inclusiv a publicității.

S-a votat: PRO - 7, CONTRA - 1.

Art.7. În baza setului de documente prezentat și ținând cont de prevederile art.15 (2), (4); 17 (1), (4) și 37 (5) din Legea audiovizualului, art.33 și 34 din Statutul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, învingător la concursul anunțat pentru utilizarea canalului TV 38, P.A.R. 22,2 dBW, în localitatea Comrat, se declară întreprinderea "Bizim Aîdînic" SRL pentru studioul TV prin eter din Comrat "Bizim Aîdînic".

S-a votat: PRO - 8, CONTRA - 0.

Art.8. Rezultatele concursului se dau publicității.

Art.9. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția ELM (dl A.Cibotaru).

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI

Ion MIHAILO

Secretar

Constantin BÎRCĂ

Chișinău, 9 noiembrie 2004.

Nr.70.

*

*

*

Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

**Decizie cu privire la bilanțul concursurilor pentru
utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV,
anunțate de CCA la 12.10.04 și 16.11.04**

Nr.79 din 22.12.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.242-245/530 din 31.12.2004

* * *

În temeiul art.15 (3), 16 (1) și 17 (4) din Legea audiovizualului nr.603-XIII din 03.10.1995, la 12 octombrie 2004 și 16 noiembrie 2004 Consiliul Coordonator al Audiovizualului a anunțat concursuri pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV disponibile și

disponibilizate.

În conformitate cu opiniile enunțate în cadrul dezbaterilor și cu rezultatele votării, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 96,70 MHz - 23,0 dBW, Chișinău, se declară "Lugal CR" SRL din Chișinău pentru postul "Veritas-FM"

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.2. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 100,1 MHz - 35 dBW, Chișinău, se declară ONG "Sănătatea" pentru postul omonim din Edineț

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.3. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvențelor radio

67,58 MHz - 43,0 dBW, Strășeni,

101,5 MHz - 42,0 dBW, Căușeni,

102,3 MHz - 40,0 dBW, Strășeni,

102,9 MHz - 42,0 dBW, Mîndreștii Noi, se declară

Întreprinderea municipală Postul de radio "Antena C" din Chișinău

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.4. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 100,5 MHz - 25,5 dBW, Briceni, se declară

"Lugal CR" SRL din Chișinău pentru postul "Veritas-FM"

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.5. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 99,10 MHz - 25,0 dBW, Șoldănești, se declară

ONG "Sănătatea" pentru postul omonim din Edineț

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.6. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 107,1 MHz - 26,0 dBW, Drochia, se declară

"Lugal CR" SRL din Chișinău pentru postul "Veritas-FM"

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.7. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 107,3 MHz - 25,5 dBW, Ocnița, se declară

"Lugal CR" SRL din Chișinău pentru postul "Veritas-FM"

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.8. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 107,5 MHz - 35,0 dBW, Ceadîr-Lunga, se declară

"Eni Ai" SRL din Comrat pentru postul "Eni Ai" din Ceadîr-Lunga

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.9. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 95,20 MHz - 23,0 dBW, Sîngerei, se declară

ONG "Sănătatea" pentru postul omonim din Edineț

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.10. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 88,20 MHz - 25,0 dBW, Telenești, se declară

ONG "Sănătatea" pentru postul omonim din Edineț

S-a votat: 6 - PRO, 1 - CONTRA.

Art.11. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 69,74 MHz - 27,0 dBW, Comrat, se declară

"Eni Ai" SRL din Comrat pentru postul de radio "Eni Ai" din aceeași localitate

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.12. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea frecvenței radio 71,57 MHz - 34,0 dBW, Chișinău, se declară

"Emico" SRL din Nisporeni pentru postul de radio "Vocea Basarabiei" din aceeași localitate

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.13. Învingător la concursul anunțat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea Rețelei de televiziune III de stat pentru toate canalele ei

se declară

SA "Analitic Media - Grup" din Chişinău pentru studioul TV "Pervii canal v Moldove"

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.14. Învingător la concursul anunţat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea canalului TV 28 (24,5 dBW), Bălţi, şi a canalului TV 50 (38,8 dBW), Bender, se declară

"Muzical TV" SRL din Chişinău pentru extinderea studioului "Muzica TV" din Chişinău

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA

Art.15. Învingător la concursul anunţat la 12 octombrie 2004 pentru utilizarea canalului TV 48 (25,0 dBW), Criuleni, şi a canalului TV 7 (11,0 dBW), Coşniţa, se declară

SRL "Vicastel-Service" din s.Coşniţa pentru studioul "TV-Est" din Coşniţa

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.16. Învingător la concursul anunţat la 16 noiembrie 2004 pentru utilizarea frecvenţelor radio

90,00 MHz (22,0 dBW), Bălţi,

90,90 MHz (37,0 dBW), Căuşeni,

100,1 MHz (25,0 dBW), Ungheni,

102,2 MHz (23,0 dBW), Soroca, se declară

"Ploaia de argint" SRL pentru postul de radio "Ploaia de argint"

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.17. Învingător la concursul anunţat la 16 noiembrie 2004 pentru utilizarea frecvenţelor radio

98,40 MHz (22,0 dBW), Glodeni,

101,7 MHz (22,0 dBW), Lipcani,

101,9 MHz (29,5 dBW), Rezina,

102,4 MHz (22,0 dBW), Cantemir,

102,6 MHz (25,0 dBW), Briceni,

103,1 MHz (23,0 dBW), Soroca,

103,4 MHz (20,0 dBW), Anenii Noi,

103,9 MHz (15,0 dBW), Hăsnăşenii Noi,

104,0 MHz (21,0 dBW), Sîngerei,

104,4 MHz (25,0 dBW), Donduşeni,

104,7 MHz (23,0 dBW), Cahul,

106,3 MHz (23,0 dBW), Otaci,

106,6 MHz (23,0 dBW), Făleşti,

107,0 MHz (23,3 dBW), Taraclia se declară

SC "Naţional Media" SRL din Chişinău pentru postul de radio "Fresh FM".

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.18. Învingător la concursul anunţat la 16 noiembrie 2004 pentru utilizarea canalelor TV

21 - 47,0 dBW, Cahul,

46 - 30,0 dBW, Bălţi,

48 - 54,0 dBW, Edineţ,

52 - 23,0 dBW, Comrat,

57 - 25,0 dBW, Rezina,

57 - 30,0 dBW, Bender, se declară

Întreprinderea mixtă "Noile idei televizate" SRL pentru extinderea ariei de emisie a Companiei TV "NIT"

S-a votat: 7 - PRO, 0 - CONTRA.

Art.19. Rezultatele concursului se dau publicităţii.

Art.20. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Departamentul expertiză, licenţiere şi monitorizare (dl Cibotaru A.).

PREŞEDINTELE

CONSILIULUI COORDONATOR

AL AUDIOVIZUALULUI

Ion MIHAILO

Secretar

Constantin BÎRCĂ

Chişinău, 22 decembrie 2004.
Nr.79.

*

*

*

APROBAT
prin Hotărîrea Comisiei
Electorale Centrale

nr. 608 din 06 ianuarie 2005

APROBAT
prin Hotărîrea Consiliului
Coordonator al
Audiovizualului
nr. 01 din 04 ianuarie
2005

C O N C E P Ţ I A

**reflectării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către
instituțiile audiovizualului din Republica Moldova**

I. Dispoziții generale

1. Actele legislative și normative de bază care reglementează activitatea instituțiilor audiovizualului în cadrul campaniei electorale pentru alegerea deputaților în Parlamentul Republicii Moldova (în continuare - alegeri parlamentare) sînt:

- Constituția Republicii Moldova;
- Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, cu modificările ulterioare (în continuare - Codul electoral);
- Legea audiovizualului nr. 603 din 03 octombrie 1995, cu modificările ulterioare (în continuare - Legea audiovizualului);
- Legea nr.982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație;
- Legea nr. 1320 din 26 iulie 2002 cu privire la instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio - Moldova”, cu modificările ulterioare;
- actele normative internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte;
- prezenta Concepție.

2. Concepția stabilește modul, standardele și principiile generale de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare în instituțiile audiovizualului.

3. Concepția are scopul să asigure respectarea principiilor unei reflectări echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare de către instituțiile audiovizualului, protejarea libertății de exprimare, stabilirea unor norme obligatorii pentru aplicarea în practică a acestor principii de către jurnaliști, concurenții electorali, oamenii politici și instanțele judecătorești, antrenați în campania electorală.

4. Principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare sînt obligatorii și pentru instituțiile audiovizualului din alte țări, care au acces legal în spațiul informațional al Republicii Moldova.

5. În baza prezentei Concepții, timp de 5 zile după aprobarea ei de către Comisia Electorală Centrală, instituțiile audiovizualului elaborează și adoptă Reglementări interne de reflectare a campaniei electorale parlamentare și le prezintă timp de 2 zile Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

6. Reglementările interne ale instituției audiovizualului vor stabili:

- programul emisiunilor cu caracter electoral;

- condițiile de rezervare a timpului de antenă gratuit și a timpului de antenă contra plată;
- orarul timpului de antenă gratuit și orarul timpului de antenă contra plată;
- condițiile tehnice necesare pentru difuzarea spoturilor publicitare;
- taxa pentru timpul de antenă contra plată;
- modul de evidență a timpului de antenă acordat concurenților electorali;
- principiul de programare și acordare a timpului de antenă;

7. Reglementările interne ale Instituției publice Naționale a Audiovizualului Compania „Teleradio - Moldova” se adoptă de Consiliul de observatori. Reglementările interne ale celorlalte instituții ale audiovizualului se adoptă de administrațiile acestora.

8. Instituțiile publice ale audiovizualului vor difuza gratuit materialele parvenite de la Comisia Electorală Centrală, alte materiale ce țin de educația civică a alegătorilor, inclusiv spoturi publicitare cu caracter electoral general.

9. Materialele concurenților electorali, ce conțin agitație electorală nu pot fi însoțite de comentarii redacționale, nici însoțite de titluri, fotografii, desene necoordonate cu concurenții electorali respectivi.

10. Rezultatele sondajelor de opinie cu tematică electorală vor fi însoțite de următoarele informații:

- denumirea organizației care a efectuat sondajul;
- data sau intervalul de timp în care a fost efectuat sondajul și metoda utilizată;
- dimensiunea eșantionului și marja maximă de eroare;
- cine a solicitat și cine a plătit sondajul.

11. În campania electorală instituțiile audiovizualului sînt în drept să difuzeze rezultatele sondajelor de opinie, cu excepția perioadei de 10 zile calendaristice care precede data alegerilor și în însăși ziua alegerilor. În ziua alegerilor, pînă la ora 21.00, se interzice difuzarea rezultatelor chestionării alegătorilor privind votarea „pro” sau „contra” sau nevotarea concurenților electorali.

12. Instituțiile audiovizualului, publice și private, vor evita prezentarea oricărei participări a concurenților electorali la evenimente sportive, emisiuni de divertisment, emisiuni concurs, talk-show-uri, cu excepția emisiunilor cu caracter electoral.

13. Litigiile apărute între concurenții electorali și instituțiile audiovizualului, publice sau private, sînt soluționate de către Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. Deciziile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului pot fi atacate în instanța de judecată în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

14. Instituțiile audiovizualului acordă concurenților electorali dreptul la replică sau rectificare, potrivit Hotărîrii Comisiei Electorale Centrale în cel mult 48 de ore de la data adoptării acesteia. Ultima zi de utilizare a dreptului la replică se stabilește ziua de vineri precedentă zilei alegerilor.

II. Agitația electorală prin intermediul instituțiilor publice și private ale audiovizualului

15. Emisiunile cu caracter electoral vor fi programate în orele de maximă audiență și vor fi evidențiate prin mijloace acustice și/sau vizuale pentru identificarea și separarea lor de alte emisiuni.

16. Instituțiile audiovizualului, publice sau private, desemnează prin ordin o persoană care coordonează toată activitatea electorală a instituției în perioada campaniei electorale.

Numele de familie, telefoanele de serviciu și de la domiciliu, faxul și adresa electronică a responsabilului se comunică Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

17. Spoturile radiofonice sau televizate gratuite se realizează cu forțele proprii ale concurenților electorali, sau pot fi realizate cu concursul postului de radio sau de televiziune, cu punerea la dispoziție a studioului pentru emisie în direct.

Durata spotului publicitar, publicat gratuit sau contra plată, va fi de cel puțin 30 de secunde.

18. La solicitarea concurenților electorali, instituțiile audiovizualului pot oferi, contra plată, în conformitate cu tarifele în vigoare, servicii de filmare, înregistrare, montare, sonorizare, grafică computerizată, pentru realizarea spoturilor publicitare electorale.

19. Instituțiile audiovizualului sînt obligate să asigure confidențialitatea materialelor electorale.

20. Limba de difuzare a spoturilor publicitare și a materialelor cu conținut electoral este stabilită de concurentul electoral, sau persoana împuternicită de el pentru relațiile cu presa.

21. Responsabilitatea pentru conținutul spoturilor publicitare și al materialelor cu caracter electoral revine concurentului electoral.

22. Înregistrările emisiunilor cu caracter electoral sînt păstrate pe întreaga perioadă a campaniei electorale, plus 3 luni după încheierea campaniei electorale. În caz de litigiu, care se soluționează pe cale judecătorească - pînă la adoptarea deciziei definitive a instanței de judecată.

III. Dezbaterile electorale

23. Instituțiile publice ale audiovizualului sînt obligate, iar instituțiile private sînt în drept să organizeze pe parcursul întregii campanii electorale dezbateri publice în condiții echitabile pentru toți concurenții electorali. Dezbaterile vor fi organizate numai după expirarea termenului prevăzut de Codul electoral pentru înregistrarea concurenților electorali. Instituțiile audiovizualului pot oferi pentru dezbaterile electorale nu mai mult de 120 de minute pe săptămîină pentru una sau mai multe emisiuni, cu excepția zilei de duminică. Acest timp poate fi utilizat pentru una sau mai multe emisiuni.

24. La dezbaterile electorale participă concurenții electorali sau reprezentanții lor. Tematica dezbaterilor electorale este stabilită de instituția audiovizualului, în urma consultărilor prealabile cu concurenții electorali.

25. Concurenții electorali vor fi invitați la dezbaterile electorale în formă scrisă, cu 7 zile calendaristice înainte de punerea pe post a fiecărei emisiuni, toți împreună sau în grupuri, formate în baza unuia dintre următoarele criterii:

- ordinii de prezentare la instituția audiovizualului a cererilor concurenților electorali;
- ordinii de înregistrare a concurenților electorali la Comisia Electorală Centrală;
- ordinii alfabetică a concurenților electorali;
- prin tragere la sorți.

26. Refuzul de a participa ori absența unui sau cîtorva concurenți electorali la dezbateri se dau publicității și nu constituie temei pentru anularea sau suspendarea emisiunii. În cazul neparticipării unui sau cîtorva concurenți electorali timpul rezervat lor este scos din volumul total al emisieii și nu se recuperează.

27. Regulile de desfășurare a dezbaterilor sînt aduse la cunoștința concurenților electorali odată cu invitația de participare și la începutul emisiunii de dezbateri electorale.

28. Instituțiile audiovizualului vor asigura, prin mijloace audio sau video, cronometrarea timpului într-un mod ușor sesizabil atât de participanți, cât și de public.

29. În emisiunile de dezbateri electorale nu se admite difuzarea materialelor publicitare în general și a celor cu caracter electoral în special.

30. În timpul dezbaterilor publice, concurenții electorali își exprimă liber opiniile. Totodată, se interzice:

- incitarea la destabilizarea ordinii publice, a securității persoanelor și a bunurilor materiale;
- aplicarea modalităților de exprimare care pot prejudicia demnitatea umană și onoarea;
- periclitarea secretelor protejate de lege;
- recurgerea la orice modalitate de exprimare care are ca efect defăimarea celorlalți candidați sau a reprezentanților acestora;
- combinarea de culori și/sau sunete, care evocă simbolurile naționale ale Republicii Moldova ori ale altui stat;
- utilizarea documentelor vizuale sau sonore în care apar personalități istorice din Moldova și de peste hotare.

31. Realizatorii și moderatorii emisiunilor de dezbateri electorale au următoarele obligații:

- să fie imparțiali;
- să asigure echilibrul necesar desfășurării emisiunii, oferind fiecărui participant la discuții posibilitatea de prezentare a opiniilor sale;
- să formuleze clar întrebările, fără a fi tendențioase sau părtinitoare;
- să asigure menținerea dezbaterii în sfera de interes a campaniei electorale și a tematicii stabilite;
- să intervină atunci când, prin comportamente sau exprimări, invitații încalcă prevederile capitolului III punctul 30, în cazul în care invitații nu se conformează solicitărilor, moderatorul poate decide închiderea microfonului acestuia, sau oprirea emisiei, după caz.

32. Instituțiile private ale audiovizualului care nu doresc să se implice sub nici o formă în campania electorală, își fac publice intenția nu mai târziu de 5 zile din data publicării prezentei Concepții, informând în scris Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

IV. Timpul de antenă

33. Instituțiile audiovizualului, publice și private, vor crea tuturor concurenților electorali condiții egale la procurarea timpului de antenă, respectând principiul unui tratament echitabil, echilibrat și imparțial. Plata pentru un minut de timp de antenă acordat concurenților electorali nu poate depăși taxa medie stabilită de canalul de televiziune sau postul de radio pentru publicitatea comercială. Timpul de antenă contra plată se acordă concurenților electorali numai în baza achitării prealabile a taxei prevăzute în acordul încheiat de instituția audiovizualului cu concurentul electoral.

34. Timpul de antenă, gratuit și contra plată, se oferă în orele de maximă audiență, separat de publicitatea comercială. Telespectatorii și radioascultătorii sînt informați prin subtitre și/sau vocal că mesajul constituie publicitate electorală gratuită, sau contra plată.

35. Timpul de antenă, gratuit și contra plată, se acordă concurenților electorali conform prevederilor Reglementărilor interne ale instituției audiovizualului, în baza cererii depuse, numai după înregistrarea lor la Comisia Electorală Centrală.

36. Timpul de antenă, gratuit și contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din vina lui, nu se recuperează.

37. Timpul de antenă, gratuit și contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din cauza defecțiunilor

tehnice ale utilajului de transmisie al instituției audiovizualului va fi reprogramat conform Reglementărilor interne.

38. Concurenții electorali sînt obligați să prezinte instituțiilor audiovizualului casetele cu imprimări ale publicității electorale nu mai tîrziu de 24 de ore pînă la difuzare.

V. Timpul de antenă gratuit

39. Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio - Moldova” și instituțiile publice locale ale audiovizualului sînt obligate să ofere concurenților electorali, pentru întreaga perioadă electorală, timp de antenă gratuit, după cum urmează:

- pentru fiecare partid, organizație social-politică și bloc electoral, înregistrat în calitate de concurent electoral - 30 de minute la televiziune și 60 de minute la radio.

- pentru fiecare candidat independent - 5 minute la televiziune și 10 minute la radio.

40. Durata timpului de antenă gratuit, ce poate fi acordat unui concurent electoral pe parcursul unei zile, va constitui nu mai mult de 5 - 7 minute la televiziune și 10 - 13 minute la radio. Concurentul electoral este în drept să utilizeze timpul de antenă gratuit în mod eșalonat, în conformitate cu orarul timpului de antenă gratuit stabilit în Reglementările interne.

VI. Timpul de antenă contra plată

41. Instituțiile publice și private ale audiovizualului sînt obligate să acorde timp de antenă contra plată tuturor concurenților electorali, respectînd principiul unui tratament echitabil, echilibrat și imparțial, după cum urmează:

- pentru fiecare partid, organizație social-politică și bloc electoral înregistrat în calitate de concurent electoral - nu mai mult de 120 de minute la un post de televiziune și 120 de minute la un post de radio;

- pentru fiecare candidat independent - nu mai mult de 30 de minute la un post de televiziune și 30 de minute la un post de radio.

42. Durata timpului de antenă contra plată ce poate fi acordat unui concurent electoral pe parcursul unei zile nu va depăși 2 minute la fiecare televiziune și 2 minute la fiecare post de radio. Concurentul electoral este în drept să utilizeze timpul de antenă contra plată în mod eșalonat, în conformitate cu orarul timpului de antenă stabilit în Reglementările interne.

VII. Dispoziții finale

43. Emisiunile destinate campaniei electorale trebuie să fie menționate în programele imprimate și prezentate în benzile anunțatoare difuzate la orele de maximă audiență.

44. Fiecare emisiune televizată sau radiofonică cu caracter electoral este precedată și urmată de anunțuri în care se indică concurentul electoral și, după caz, numele și prenumele interlocutorilor. Timpul necesar acestor anunțuri nu face parte din timpul alocat concurentului electoral.

45. Înregistrările din dezbaterile parlamentare, sau disputele dintre partide la ședințele în plen ale Parlamentului, nu pot fi folosite în emisiunile cu caracter electoral, fără consimțămîntul Parlamentului sau al partidelor intrate în dispută.

46. În buletinele de știri ale instituțiilor, publice și private, ale audiovizualului evenimentele electorale urmează să fie tratate ca știri de presă. Persoanele ce dețin funcții de răspundere în administrația publică și care sînt implicate în campania electorală, în cadrul interviurilor sau declarațiilor, vor comunica doar informații din domeniul lor de activitate, fără a folosi acest prilej pentru agitație electorală.

47. Evoluarea concurenților electorali în calitate de prezentatori de știri, realizatori sau moderatori de alte tipuri de programe audiovizuale în perioada campaniei electorale este interzisă.

48. Publicitatea electorală nu poate fi inclusă în buletinele de știri sau alte programe informative, în emisiunile pentru copii sau cele educaționale, în emisiunile religioase, sportive, culturale, artistice etc.

49. Instituțiile audiovizualului vor evita difuzarea materialelor semnate de concurenții electorali care conțin insulte ce lezează onoarea și demnitatea persoanei.

50. Autorităților publice se interzice implicarea în activitățile jurnaliștilor din cadrul instituțiilor audiovizualului, pentru a nu influența alegerile.

51. În caz de necesitate, autoritățile administrației publice vor întreprinde acțiuni corespunzătoare în vederea asigurării protejării eficiente a colaboratorilor instituțiilor audiovizualului și a sediilor acestora.

*

*

*

APROBAT

prin Hotărîrea Comisiei

Electorale Centrale

nr. 613 din 08 ianuarie 2005

REGULAMENTUL

Comisiei Electorale Centrale privind reflectarea campaniei electorale pentru alegerea Parlamentului în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova

I. Dispoziții generale

Regulamentul stabilește modul de reflectare a campaniei electorale în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Comisia Electorală Centrală conlucrează în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor cu toate mijloacele de informare în masă la organizarea manifestațiilor ce țin de educația civică a alegătorilor și informarea electoratului asupra desfășurării procesului electoral.

Campania electorală pentru alegerea Parlamentului va beneficia de timp de antenă rezervat în orele de maximă audiență la instituțiile publice și private ale audiovizualului și de spații speciale în paginile ziarelor și revistelor.

Mijloacele publice de informare în masă vor difuza gratuit materialele referitoare la procesul electoral, inclusiv cele ce țin de educația civică, parvenite de la Comisia Electorală Centrală.

Concurenții electorali participă pe bază de egalitate în campania electorală, beneficiind de un tratament nediscriminatoriu la utilizarea mijloacelor de informare în masă, conform Concepției de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către instituțiile audiovizualului din Republica Moldova și prezentului Regulament.

Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului stabilesc condițiile de reflectare a campaniei electorale la toate instituțiile Audiovizualului din țară, precum în presa scrisă prin prezentul Regulament.

Emisiunile cu caracter electoral vor fi evidențiate prin mijloace acustice și/sau vizuale pentru identificarea și separarea lor de alte emisiuni.

În cadrul redacțiilor pe parcursul întregii perioade electorale va funcționa câte un grup special de colaboratori, creat prin ordin intern, care vor asigura apariția în condiții optime a materialelor electorale.

Fiecare material al concurenților electorali publicat în presa scrisă va fi plasat la rubrica „Electorală 2005”. Materialul va fi însoțit de o notă „achitat din fondul electoral” al concurentului respectiv.

Plata percepută de mijloacele de informare în masă pentru plasarea publicității electorale contra plată nu poate depăși plata încasată în mod normal pentru publicitatea comercială.

Timpul de antenă oferit de instituțiile audiovizualului se acordă la unele și aceleași ore de emisie stabilite pentru întreaga campanie electorală și egale pentru toți concurenții electorali.

Timpul de antenă, spațiile în ziare se pun la dispoziția concurenților electorali, în baza cererii depuse, doar după înregistrarea acestora de către Comisia Electorală Centrală.

Timpul de antenă acordat la cererea concurentului electoral și nefolosit de acesta nu se recuperează.

Timpul de antenă, gratuit și contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din vina lui, nu se recuperează.

Timpul de antenă, gratuit și contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din cauza defecțiunilor tehnice ale utilajului de transmisie al instituției audiovizualului va fi reprogramat conform Reglementărilor interne.

Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale o poartă concurentul electoral.

Materialele electorale publicate de către Comisia Electorală Centrală și concurenții electorali nu pot fi însoțite de comentarii.

Timpul de antenă contra plată se acordă concurenților electorali numai în baza achitării prealabile a taxei prevăzute în acordul încheiat de instituția audiovizualului cu concurentul electoral.

Difuzarea rezultatelor sondajelor de opinie, precum și altor genuri de pronosticuri electorale va înceta cu 10 zile calendaristice înainte de data alegerilor.

În ziua alegerilor și cea precedentă ei nu se admite nici un fel de agitație electorală.

În ziua alegerilor, pînă la închiderea secțiilor de votare, se interzice difuzarea rezultatelor chestionării alegătorilor privind participarea la vot și voința exprimată.

Instituțiile audiovizualului acordă concurenților electorali dreptul la replică, sau rectificare, potrivit Hotărîrii Comisiei Electorale Centrale în cel mult 48 de ore de la data adoptării acesteia. Ultima zi de utilizare a dreptului la replică se stabilește ziua de vineri precedentă zilei alegerilor. Timpul pentru replică se acordă la aceeași instituție a audiovizualului și în aceleași condiții în care a fost produs prejudiciul.

Reprezentanții mijloacelor de informare în masă se bucură de aceleași drepturi ca și observatorii acreditați.

Litigiile apărute între concurenții electorali și instituțiile audiovizualului, publice sau private, sînt soluționate de către Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. Hotărîrile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului pot fi atacate în instanța de judecată în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

Instituțiile mass-media ce difuzează materiale electorale vor informa săptămînal Comisia Electorală Centrală despre volumul de emisie și spațiile editoriale oferite gratuit și contra plată.

II. Timpul de antenă gratuit

26. Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio - Moldova” și instituțiile publice locale ale audiovizualului sunt obligate să acorde concurenților electorali, pentru întreaga perioadă electorală, timp de antenă gratuit, după cum urmează:

- pentru fiecare partid, organizație social-politică și bloc electoral înregistrat în calitate de concurent electoral - 30 de minute la televiziune și 60 de minute la radio.

- pentru fiecare candidat independent - 5 minute la televiziune și 10 minute la radio.

27. Durata timpului de antenă gratuit, ce poate fi acordat unui concurent electoral pe parcursul unei zile, va constitui nu mai mult de 5 - 7 minute la televiziune și 10 - 13 minute la radio. Concurentul electoral este în drept să utilizeze timpul de antenă gratuit în mod eșalonat, în conformitate cu orarul timpului de antenă gratuit stabilit în Reglementările interne ale instituției audiovizualului.

Timpul de antenă contra plată

28. Instituțiile publice și private ale audiovizualului sunt obligate să acorde timp de antenă contra plată tuturor concurenților electorali, respectând principiul unui tratament echitabil, echilibrat și imparțial, după cum urmează:

- pentru fiecare partid, organizație social - politică, și bloc electoral înregistrat în calitate de concurent electoral - nu mai mult de 120 de minute la un post de televiziune și 120 de minute la un post de radio;

- pentru fiecare candidat independent - nu mai mult de 30 de minute la un post de televiziune și 30 de minute la un post de radio.

29. Durata timpului de antenă contra plată ce poate fi acordat unui concurent electoral pe parcursul unei zile nu va depăși 2 minute la fiecare televiziune și 2 minute la fiecare post de radio. Concurentul electoral este în drept să utilizeze timpul de antenă contra plată în mod eșalonat, în conformitate cu orarul timpului de antenă stabilit în Reglementările interne.

IV. Dezbaterile electorale

30. Instituțiile publice ale audiovizualului sînt obligate, iar instituțiile private sînt în drept să organizeze pe parcursul întregii campanii electorale dezbateri publice în condiții echitabile pentru toți concurenții electorali. Dezbaterile vor fi organizate numai după expirarea termenului prevăzut de Codul electoral pentru înregistrarea concurenților electorali. Instituțiile audiovizualului pot oferi pentru dezbaterile electorale nu mai mult de 120 de minute pe săptămîină pentru una sau mai multe emisiuni, cu excepția zilei de duminică. Acest timp poate fi utilizat pentru una sau mai multe emisiuni.

31. La dezbaterile electorale participă concurenții electorali, sau reprezentanții lor. Tematica dezbaterilor electorale este stabilită de instituția audiovizualului, în urma consultărilor prealabile cu concurenții electorali.

32. Concurenții electorali vor fi invitați la dezbaterile electorale în formă scrisă, cu 7 zile calendaristice înainte de punerea pe post a fiecărei emisiuni, toți împreună sau în grupuri, formate în baza unuia dintre următoarele criterii:

- ordinii de prezentare la instituția audiovizualului a cererilor concurenților electorali;

- ordinii de înregistrare a concurenților electorali la Comisia Electorală Centrală;

- ordinii alfabetică a concurenților electorali,

- prin tragere la sorți.

33. Refuzul de a participa ori absența unui sau câtorva concurenți electorali la dezbateri se dau publicității și nu constituie temei pentru anularea sau suspendarea emisiunii. În cazul neparticipării unui sau câtorva concurenți electorali timpul rezervat lor este omis din volumul total al emisiiei și nu se recuperează.

34. Regulile de desfășurare a dezbaterilor sînt aduse la cunoștința concurenților electorali odată cu invitația de participare și la începutul emisiunii de dezbateri electorale.

35. Instituțiile audiovizualului vor asigura, prin mijloace audio sau video, cronometrarea timpului într-un mod ușor sesizabil atît de participanți, cît și de public.

36. În emisiunile de dezbateri electorale nu se admite difuzarea materialelor publicitare în general și a celor cu caracter electoral în special.

37. În timpul dezbaterilor publice concurenții electorali își exprimă liber opiniile. Totodată, se interzice:

- incitarea la destabilizarea ordinii publice, a securității persoanelor și a bunurilor materiale;

- aplicarea modalităților de exprimare care pot prejudicia demnitatea umană și onoarea;

- periclitarea secretelor protejate de lege;

- recurgerea la orice modalitate de exprimare care are ca efect defăimarea celorlalți candidați sau a reprezentanților acestora;

- combinarea de culori și/sau sunete, care evocă simbolurile naționale ale Republicii Moldova ori ale altui stat;

- utilizarea documentelor vizuale sau sonore în care apar personalități istorice din Moldova și de peste hotare.

38. Realizatorii și moderatorii emisiunilor de dezbateri electorale au următoarele obligații:

- să fie imparțiali;

- să asigure echilibrul necesar desfășurării emisiunii, oferind fiecărui participant la discuții posibilitatea de prezentare a opiniilor sale;

- să formuleze clar întrebările, fără a fi tendențioase sau părtinitoare;

- să asigure menținerea dezbaterii în sfera de interes a campaniei electorale și a tematicii stabilite;

- să intervină atunci cînd, prin comportamente sau exprimări, invitații încalcă prevederile capitolului III, punctul 8, în cazul în care invitații nu se conformează solicitărilor, moderatorul poate decide închiderea microfonului acestuia, sau oprirea emisiiei, după caz;

39. Instituțiile private ale audiovizualului care nu doresc să se implice sub nici o formă în campania electorală, își fac publice intenția nu mai tîrziu de 5 zile din data publicării prezentului Regulament, informînd în scris Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

* *
*